

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Directie Juridische Zaken

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

WobverzoekenDJZ@minfin.nl
www.minfin.nl

Datum 6 december 2019
Betreft Besluit Wob-verzoek Toezicht ANBI

Ons kenmerk

2019-0000200890

Uw brief (kenmerk)

11 september 2019

Geachte

Bij brief van 11 september 2019, heeft u bij mijn ministerie een Wob-verzoek ingediend als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). Uw verzoek heeft betrekking op het toezichtbeleid op ANBI's.

Op 23 september 2019 heb ik de afhandeling van uw verzoek verdaagd tot 7 november 2019. Ik bied u mijn excuses aan voor het feit dat de behandeltermijn is overschreden.

Wettelijk kader

Uitgangspunt van de Wob is dat er, in het belang van een goede en democratische bestuursvoering, voor degene die om informatie verzoekt een recht op openbaarmaking van de informatie bestaat. De Wob ziet op de openbaarmaking van gegevens die in documenten zijn vastgelegd, voor zover deze documenten nog niet openbaar zijn. Indien deze documenten er niet zijn, verplicht de Wob niet tot het aanmaken van dergelijke documenten. Voorts kan het bestuursorgaan besluiten om op grond van de uitzonderingsgronden genoemd in de artikelen 10 en 11 van de Wob of op grond van een geheimhoudingsplicht documenten (gedeeltelijk) niet openbaar maken.

Uw verzoek

U geeft aan dat uw verzoek zich richt op:

"1. Documenten die inzicht kunnen verschaffen in het toezichts- en/of handavingsbeleid van de Belastingdienst op ANBI's, vergelijkbaar met het toetsingskader voor toezicht op ANBI's zoals gebruikt door het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO) op kerkelijke instellingen met ANBI-status en het toetsingskader bij het convenant met Goede Doelen Nederland, Nederland Filantropieland en Centraal Bureau Fondsenwerving (Erkenningsregeling Goede Doelen).

2. *Haalbaarheidstoetsen, tussenrapportages en evaluaties (schriftelijk of digitaal) betreffende het toezicht op Algemeen Nut Beogende Instellingen door de Belastingdienst, vanaf 2014 tot heden.*

3. *Het verslag van de evaluatie van de uitvoering en werking van het samenwerkingsconvenant met CIO, uitgevoerd in het voorjaar 2019, zoals aangekondigd onder 'Evaluatie' (artikel 18 en 19 van het convenant).*

4. *Indien dit reeds heeft plaatsgevonden: de evaluatie en/of een verslag van de jaarlijkse bespreking van de voortgang van samenwerking tussen de Belastingdienst, Goede Doelen Nederland, Nederland Filantropieland en Centraal Bureau Fondsenwerving, zoals genoemd in artikel 9 van het convenant Erkenningsregeling Goede Doelen.*

5. *Periodieke terugkoppelingen van de Stichting CIO ANBI aan de Belastingdienst zoals aangekondigd in bijlage 2 van het samenwerkingsconvenant met CIO."*

Directie Juridische Zaken

Ons kenmerk
2019-0000200890

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn dertien documenten aangetroffen. Overigens merk ik hierbij op dat er geen documenten zijn geïnventariseerd die zich in de diverse fiscale dossiers van concrete belastingplichtigen bevinden, al hoewel deze strikt genomen onder de vraagstelling van uw verzoek zouden kunnen vallen (en dan met name vraag 1). Zie hiervoor bij het onderdeel fiscale geheimhoudingsplicht.

De documenten zijn genummerd op datumvolgorde, zoals vermeld in de inventarislijst. Sommige vragen leiden niet tot het vinden van documenten. Ik licht dat als volgt toe.

De zoekrichting zoals aangegeven is vraag 1 leidt tot het vinden van de documenten 8 en 10. Naar aanleiding van vraag 2 zijn de documenten 1, 2, 12 en 13 aangetroffen.

Vraag 3 levert geen documenten op. Er heeft in het voorjaar van 2019 geen evaluatie plaatsgevonden.

Met betrekking tot vraag 4 is document 11 aangetroffen. Met betrekking tot vraag 5 zijn de documenten 3 tot en met 7 en 9 aangetroffen.

Beoordeling van uw verzoek

Fiscale geheimhoudingsplicht

Documenten die betrekking hebben op, dan wel herleidbaar zijn tot, concrete belastingplichtigen, vallen onder de werking van de fiscale geheimhoudingsplicht van artikel 67, eerste lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (hierna: Awr). Op grond van deze geheimhoudingsplicht mag informatie die te relateren is aan een concrete belastingplichtige en verkregen is bij de uitvoering van de Belastingwet niet openbaar worden gemaakt. De formulering van vraag 1 bevat in beginsel mede documenten die betrekking hebben op de behandeling van de belastingaangiften waarin de ANBI-regeling op de een of andere wijze aan de orde is. Dergelijke documenten vallen per definitie onder de geheimhoudingsplicht en komen niet voor openbaarmaking in aanmerking en zijn om die reden niet nader geïnventariseerd.

De fiscale geheimhoudingsplicht moet ruim worden uitgelegd. Het is vaste rechtspraak dat de fiscale geheimhoudingsplicht prevaleert boven de Wob (ECLI:NL:RVS:2010:BM1041 en ECLI:NL:RVS:2013:1625). Om deze reden blijft openbaarmaking van deze documenten achterwege op grond van artikel 67, eerste lid, van de Awr.

Dit geldt naast de in de vorige alinea bedoelde documenten ook voor de documenten 1, 3 tot en met 7 en 9. Deze komen in het geheel niet voor openbaarmaking in aanmerking. Alles in deze documenten is herleidbaar naar de desbetreffende belastingplichtigen, waardoor anonimisering geen soelaas zou bieden. In document 11 komen enkele passages voor die te herleiden zijn naar een belastingplichtige.

Directie Juridische Zaken

Ons kenmerk
2019-0000200890

Controlestrategie

Op grond van artikel 10, tweede lid aanhef en onder d van de Wob blijft openbaarmaking van controlestrategische informatie achterwege indien het belang van deze controlestrategie zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Ik heb alle documenten per passage beoordeeld op controlestrategische informatie.

In de inventarislijst is aangegeven in welke documenten controlestrategische passages zijn opgenomen. In de gedeeltelijk openbaargemaakte documenten zijn deze passages gemarkeerd met "10.2.d". Document 2 bestaat in zijn geheel uit controlestrategische informatie.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

In het kader van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer worden alle (herleidbare) gegevens van persoonlijke aard niet openbaar gemaakt. In alle documenten, met uitzondering van document 2 staan persoonsgegevens, zoals namen, e-mailadressen en telefoonnummers van betrokkenen.

Ten aanzien van de bovenstaande persoonsgegevens ben ik van oordeel dat het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. In dat licht worden alle persoonsgegevens op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob, niet openbaar gemaakt.

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling

Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g van de Wob bepaalt dat geen informatie wordt verstrekt voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden. In de documenten 10 en 12 zijn enkele passages opgenomen die als zodanig zijn aan te merken.

Intern beraad

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Om te waarborgen dat ambtenaren onderling op een openhartige en functionele wijze met elkaar kunnen (blijven) communiceren over het te voeren beleid staat artikel 11, eerste lid, van de Wob toe dat geen

informatie wordt verstrekt over persoonlijke beleidsopvattingen die zijn geuit in het kader van intern beraad.

Directie Juridische Zaken

Document 10 bevat een passage die op grond van artikel 11 van de Wob niet openbaar wordt gemaakt.

Ons kenmerk
2019-0000200890

Besluit

Gezien het bovenstaande wijs ik uw verzoek gedeeltelijk toe.¹

Hoogachtend,
de Staatssecretaris van Financiën,
namens deze,

mr. J. de Bleeck,
Hoofddirecteur Fiscale en Juridische Zaken

¹ Deze brief is een besluit in de zin van de Awb. Op grond van die wet kunt u tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de Staatssecretaris van Financiën, kamer KVB **2.88**, postbus 20201, 2500 EE Den Haag. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en ten minste het volgende bevatten:

- a. naam en adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar zich richt; en
- d. een opgave van de redenen waarom u zich niet met het besluit kunt verenigen.

Ten aanzien van mijn beroep op de geheimhoudingsplicht van artikel 67 van de AWR staat geen bezwaar/beroep open op grond van de Awb. Dit betekent dat een eventueel bezwaar zich moet beperken tot de vraag of uw verzoek om openbaarmaking op grond van de Wob terecht is afgewezen met een beroep op artikel 67 van de AWR.

Nr.	Datum	Document	Openbaar	Toelichting
01	20170901	Evaluatie ANBI-pilot over concrete belastingplichtigen	Niet openbaar	Art. 67 Awr/art. 10.2.d/ art. 10.2.e
02	20171106	Evaluatie boekenonderzoeken uit Risico Analysetool ANBI	Niet openbaar	Art 10.2.d
03	20180206	Mail over toezicht controlehandelingen van een kerkgenootschap op ANBI-status	Niet openbaar	Art. 67 Awr/art. 10.2.e
04	20180222	Mail over toezicht nav convenant met de CIO van 15-12-2017	Niet openbaar	Art. 67 Awr/art. 10.2.e
05	20180322	Mail en memo inzake de uitvoering van het convenant met de CIO	Niet openbaar	Art. 67 Awr/art. 10.2.e
06	20180524	Verslag periodiek overleg ANBI-dossier Belastingdienst- CIO donderdag 24 mei 2018	Niet openbaar	Art. 67 Awr/art. 10.2.e
07	20180626	Mail en memo inzake de uitvoering van het convenant met de CIO	Niet openbaar	Art. 67 Awr/art. 10.2.d/ art. 10.2.e
08	20180928	Handhavingsplan ANBI 2018 en volgende jaren	Gedeeltelijk openbaar	Art. 10.2.d/art. 10.2.e
09	20181126	Mails en overzicht stand van zaken transparantieplichtingen stichting CIO-ANBI per 26-11-2018	Niet openbaar	Art. 67 Awr/art. 10.2.e
10	20190117	Uitvoerings- en toezichtsplan 2019	Gedeeltelijk openbaar	Art. 10.2.d/art. 10.2.e/ art. 10.2.g/art. 11
11	20190205	Verslag Bespreking Toezicht op Toezicht	Gedeeltelijk openbaar	Art. 67 Awr/art. 10.2.d/ art. 10.2.e
12	20190114	Projectrapportage ANBI's 2018	Gedeeltelijk openbaar	Art. 10.2.d/art. 10.2.e/ art. 10.2.g
13	20190506	Projectrapportage ANBI's eerste triaal 2019	Gedeeltelijk openbaar	Art. 10.2.d/art. 10.2.e/ art. 10.2.g

Belastingdienst

Document 8
2019-0000191345

Handhavingsplan ANBI 2018 en volgende jaren

Toezicht op ANBI's

Status: definitief
Versie: 1.0
Datum: 28 september
2018

Contactpersoon:

10, 2e

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Algemeen	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Afstemming segmenten	4
1.3	Leeswijzer	4
1.4	Versiebeheer	4
Hoofdstuk 2	ANBI-team	5
2.1	Taakveld ANBI-team	5
2.2	Missie, visie en strategie	5
2.3	Maatschappelijk speelveld	6
Hoofdstuk 3	Handhavingsregie	8
3.1	Compliance	8
3.2	Handhavingsregie	8
3.3	Cijferinformatie ANBI-populatie en fiscale belangen	9
3.4	Effectmeting	12
Hoofdstuk 4	Aandachtsgebieden ANBI	13
4.1	Het uitvoerend proces	13
4.2	Kennisdeling	13
4.3	Toezicht op ANBI wet- en regelgeving	13
Hoofdstuk 5	Actuele ontwikkelingen	17
5.1	Risico analysetool ANBI	17
5.2	Structurele samenwerking met GO en MKB	17
5.3	Convenanten brancheorganisaties	17
5.4	Kabinetsstandpunten op evaluatierapporten Giftenaftrek en ANBI/SBBI	17
Bijlage 1:	Overzicht stakeholders	17

Hoofdstuk 1 Algemeen

1.1 Inleiding

Met dit handavingsplan geeft het ANBI-team inzicht waar het team voor staat en welke afwegingen moeten worden gemaakt over de inzet van de capaciteit. De strategie van het ANBI-team is erop gericht dat algemeen nut beogende instellingen bereid zijn uit zichzelf ANBI wet- en regelgeving na te leven, met minimaal (dwingende en kostbare) acties van het ANBI-team. Daarbij is het doel dat de fiscale risico's worden afgedekt en dat de openbare ANBI-lijst zo zuiver mogelijk is. Een goede naleving vereist duidelijke wet- en regelgeving. De huidige wetgeving kent veel open normen en ter zake van de regelgeving ex-ANBI's ontbreekt een afrekenmoment waardoor de populatie waarop toezicht moet worden uitgeoefend, blijft groeien. Het ANBI-team moet actief en duidelijk communiceren over wet- en regelgeving zodat ANBI-instellingen kunnen weten wat van hen wordt verwacht. Goede dienstverlening door het ANBI-team moet het de instellingen makkelijk maken om aan hun verplichtingen te voldoen. Risicogericht en zichtbaar toezicht moet ANBI-instellingen bewust maken dat het niet naleven van hun verplichtingen consequenties heeft, waarbij het ANBI-team, in samenwerking met de segmenten MKB en GO, corrigerend optreedt en zo nodig naleving afdwingt. Tevens dient dit plan om de actuele ontwikkelingen aan te geven en de samenhang daarvan met dit handavingsplan.

1.2 Afstemming segmenten

Omdat het ANBI-team segmentoverschrijdend werkt, is dit handavingsplan in samenwerking met de segmenten P, MKB, GO, EHI en CKC/Communicatie tot stand gekomen. Daarbij waren betrokken:

10, 2e

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het taakveld van het ANBI-team beschreven inclusief de missie, visie en strategie. Ook is het maatschappelijk speelveld omschreven waarbinnen het ANBI-team werkzaam is. In hoofdstuk 3 is uitgeschreven wat de compliandedoelstelling voor ANBI betekent en zijn de uitgangspunten van de handavingsregie op hoofdlijnen uitgewerkt. Tevens zijn er cijferoverzichten opgenomen van en over de ANBI-populatie. In hoofdstuk 4 zijn de aandachtsgebieden ANBI nader uitgeschreven en is er een overzicht opgenomen van de verdeling van de ANBI-populatie per categorie en hoe de non-compliance daarvan kan worden afgedekt. Het plan wordt afgesloten met hoofdstuk 5 waarin de actuele ontwikkelingen zijn aangegeven en wat hun samenhang is met dit handavingsplan.

1.4 Versiebeheer

Versie	Wie	Datum afstemming
Versie 0.1	10, 2e	23-01-2018
Versie 0.2		13-02-2018
Versie 0.3		13-02-2018
Versie 0.4		14-02-2018
Versie 0.5		29-03-2018

Versie 0.6	10, 2e	12-04-2018
Versie 0.9		24-04-2018
Versie 1.0		28-09-2018

Hoofdstuk 2 ANBI-team

2.1 Taakveld ANBI-team

Het ANBI-team is een expertisecentrum van Belastingdienst waarbinnen de kennis van de ANBI wet en regelgeving is geconcentreerd. Het ANBI-team werkt landelijk en is verantwoordelijk voor de handhaving van de ANBI wet- en regelgeving. Dat betekent dat het team het openbare ANBI-bestand zuiver moet houden¹, vanaf het aanvraagproces tot en met het toezicht op het naleven van de ANBI-wet- en regelgeving. Een zuiver ANBI-bestand dient om:

- de fiscale belangen te borgen: de faciliteiten die aan de ANBI-status kleven zijn/worden terecht verleend;
- burgers en bedrijven juist te informeren over de ANBI-status van een instelling;
- het vertrouwen in de filantropiesector te ondersteunen.

2.2 Missie, visie en strategie

Missie

Het ANBI-team draagt op een efficiënte en effectieve wijze bij aan de strategische doelstelling van de Belastingdienst: het bevorderen van de compliance.² De compliancedoelstelling betekent voor ANBI: de bereidheid van de ANBI-instellingen om vrijwillig te voldoen aan de ANBI-wet- en regelgeving.

Visie

Om de handhaving efficiënt uit te voeren wordt de samenwerking opgezocht, zowel intern binnen de Belastingdienst als ook met externe organisaties. Om vruchtbaar samen te kunnen werken wordt de specifieke ANBI-kennis ontsloten.

De interne samenwerking met de segmenten wordt vastgelegd in toezichtsplannen. De toezichtsplannen sluiten aan met dit handavingsplan. De externe samenwerking is of wordt geborgd middels convenanten waarbij primair wordt uitgegaan van de eigen verantwoordelijkheid van de instellingen ten aanzien van het nakomen van de ANBI-verplichtingen.

Strategie

De handhaving van de ANBI wet- en regelgeving is segmentoverstijgend, het raakt de segmenten P, MKB en GO (inclusief ZVP). Om die reden werkt het ANBI-team binnen die segmenten samen met ondersteuning van de Directie Communicatie voor de (handavings)communicatie en EHI voor data-analyse. De samenwerking krijgt gestalte door:

- de ANBI-kennis te delen;
- gezamenlijk het risicogericht toezicht houden op het naleven van de ANBI-wet-en regelgeving. Het ANBI-team brengt haar kennis in van de materie en de ANBI-omgeving. Bij de uitvoering van de toezichtsactiviteiten wordt intensief samengewerkt met de genoemde segmenten.

Het delen van de ANBI-kennis wordt onder andere vorm gegeven door de specifieke ANBI-kennis in een wiki-omgeving te ontsluiten voor de overige segmenten. Daarnaast zijn er ANBI-aanspreekpunten die de collega's van MKB, GO en de convenantpartners ondersteunen.

¹ Zuiver houden van het ANBI-bestand houdt in dat het bestand een juist beeld geeft van de instellingen met een ANBI-status en per wanneer de ANBI-status van een instelling is ingetrokken.

² Compliance houdt in: de bereidheid van burgers en bedrijven om fiscale verplichtingen vrijwillig na te komen, te onderhouden en te versterken.

Het ANBI-team stelt haar specifieke ANBI-kennis ook ten dienste aan het ministerie van Financiën en Persblauw. Het ANBI-team wordt regelmatig door die dienstonderdelen bevestigd voor beantwoording van vragen uit de Tweede Kamer en voor vragen van de pers.

Het ANBI-team wil meer aansluiten op kwaliteitsmaatregelen die door betrokken partijen al getroffen zijn. Dat voorkomt dubbel werk en onnodige administratieve lasten. Samenwerking met brancheorganisaties en hun toezichthouders binnen de sector is hier een voorbeeld van. Deze werkwijze erkent de belangrijke rol die toezichthouders spelen in het verhogen van de kwaliteit binnen de sector en benadrukt de eigen verantwoordelijkheid van betrokken partijen en instellingen voor een goede naleving. De samenwerking met externe brancheorganisaties en toezichthouders is/wordt vastgelegd in convenanten. Op 15 december 2017 is een convenant afgesloten met het CIO. Met het CBF/Fondswervende organisaties is de verkenning naar een af te sluiten convenant in een ver gevorderd stadium³. In de convenanten zijn/worden afspraken gemaakt die zowel het aanvraagproces raken als ook het toezicht. In de aandachtsgebieden 'Aanvraagproces' en 'Toezicht', zie hoofdstuk 4, is de invloed van de convenanten nader beschreven.

Aandachtsgebieden en ANBI-teams

Het taakveld van het ANBI-team kent op hoofdlijnen drie aandachtsgebieden, te weten:

- Het uitvoerend proces (behandelen aanvragen ANBI-status inclusief bezwaar en beroep);
- Toezicht op ANBI wet- en regelgeving;
- Kennisdeling.

Bij het maken van keuzes over capaciteitsinzet speelt het ANBI-team in op maatschappelijke ontwikkelingen en op het feitelijk nalevingsgedrag van instellingen met een ANBI-status. Gegeven de beschikbare capaciteit kan ANBI niet aan elk signaal van niet-naleving aandacht besteden. De inspanningen van het ANBI-team zijn erop gericht om te komen tot structurele verbetering van het nalevingsgedrag.

In de afwegingen speelt een rol dat het uitvoerend proces voor 100% van de gevallen moet worden uitgevoerd: aanvragen moeten worden afgehandeld, beschikkingen moeten worden afgegeven en ingediende bezwaarschriften moeten worden afgedaan. Tegelijkertijd is het belangrijk om voldoende aandacht te geven aan de toezichthoudende taken, om een negatief effect op de naleving op langere termijn te voorkomen.

Voor de uitvoering van de taakvelden werkt het ANBI in 3 teams met in totaal circa 46 fte:

- PDB Expertisecentrum team 1 in Eindhoven;
- PDB Expertisecentrum team 2 in Eindhoven;
- PDB administratie Hoofddorp.

Voor dit handavingsplan zijn bij het uitschrijven van de aandachtsgebieden de drie teams gebundeld (en wordt dit aangeduid met het ANBI-team). In het toezichtsplan ANBI worden de diverse werkstromen van de aandachtsgebieden uitgeschreven en gerelateerd aan de bezetting per team.

2.3 Maatschappelijk speelveld

De uitvoering van de ANBI-wet- en regelgeving vindt plaats in de wereld van de filantropie. In het evaluatierapport ANBI/SBBI, dat in januari 2017 is aangeboden aan de Tweede Kamer, is dit maatschappelijk speelveld als volgt beschreven: *"Het schenken en nalaten aan goede doelen is een oude traditie in onze samenleving. Was deze traditie een eeuw geleden primair gericht op armenzorg, tegenwoordig zijn er vele soorten goede doelen die als zodanig bekend staan en waaraan door particulieren en bedrijven wordt gegeven. De overheid stimuleert schenken aan goede doelen onder meer door giften en nalatenschappen aan algemeen nut beogende instellingen fiscaal te faciliteren."*

³ Verwacht wordt dat in het tweede kwartaal 2018 het convenant ondertekend kan worden.

Veruit de meeste filantropie-instellingen hebben de ANBI-status. De fiscale ondersteuning aan goede doelen met een ANBI-status bedraagt meer dan een half miljard euro per jaar. Die ondersteuning wordt hoofdzakelijk verleend via de giftenaftrek (jaarlijks circa 330 miljoen euro) en door vrijstelling van de schenk- en erfbelasting (jaarlijks circa 210 miljoen euro).

Misbruik van giften leidt geregeld tot maatschappelijke verontwaardiging, een roep om meer transparantie en een roep om versterking van het toezicht. Vanuit die achtergrond komt het onderwerp ANBI regelmatig in het nieuws.

De filantropiesector is niet homogeen. De sector kan op hoofdlijnen worden onderverdeeld in drie categorieën, te weten:

- de vermogensfondsen, die de revenuen uit hun eigen vermogen aanwenden voor goede doelen;
- de kerkelijke instellingen, die de door hun leden beschikbaar gestelde middelen beheren ten behoeve kerkelijke activiteiten;
- de fondswervende instellingen, die geld inzamelen voor een goed doel.

De filantropische instellingen, die nagenoeg allemaal de ANBI-status hebben, zijn georganiseerd in brancheorganisaties. De vermogensfondsen zijn verenigd in de Vereniging van Fondsen in Nederland. De belangen van de protestants – joodse kerkelijke instellingen worden behartigd door het interkerkelijk Contact In Overheidszaken (hierna: CIO). De grotere fondswervers, waaronder de goede doelen loterijen, zijn verenigd in Goede Doelen Nederland, de veelal kleinere fondswervers in Nederland Filantropieland.

Naast deze brancheorganisaties is er de stichting Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie, hierna: SBF. Die stichting streeft naar het bevorderen van de maatschappelijke rol en betekenis van de filantropie binnen Nederland. Het Centraal Bureau Fondsenwerving (hierna: CBF), is een onafhankelijke stichting die op basis van een normenset toezicht houdt op een betrouwbare en verantwoorde werving en besteding van fondsen. Na een initiële toets, waaronder een beoordeling van de jaarstukken, kan een instelling opgenomen neemt in het CBF-register 'Erkende instelling'. In het hoofdstuk over externe samenwerking worden de samenwerking in het toezicht met het CIO en CBF nader beschreven.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid is namens het kabinet dossierhouder filantropie. Het ministerie van Financiën stemt om die reden regelmatig beleidsaspecten af.

Al met al maakt ANBI deel uit van een speelveld waarin veel actoren een belang hebben en een rol spelen. Visueel is die complexe omgeving inzichtelijk gemaakt in een stakeholdersoverzicht, zie bijlage 1.

Hoofdstuk 3 Handhavingsregie

3.1 Compliance

De strategische doelstelling van de Belastingdienst is het bevorderen van de compliance: de bereidheid van burgers en bedrijven om vrijwillig te voldoen aan de fiscale verplichtingen voor alle belastingmiddelen.

Concreet gemaakt voor een ANBI-instelling betekent dit: de bereidheid om vrijwillig voldoen aan de ANBI-wet- en regelgeving door:

- de aanvraag juist en volledig in te dienen;
- te voldoen aan de wettelijke ANBI-vereisten ter zake van de doelstelling van de ANBI;
- de jaarlijkse publicatieplicht na te komen;
- bij beëindiging van de ANBI-status te voldoen aan de infoplicht;
- alle overige wettelijke ANBI-vereisten na te komen.

3.2 Handhavingsregie

De handhavingsstrategie van het ANBI-team gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid van de instellingen om naleving van ANBI-regelgeving na te komen. Daar waar mogelijk zoekt het ANBI-team de samenwerking op met private en publieke partijen. Die samenwerking met private partijen begint al in het aanvraagproces. In de (af te sluiten) convenanten is/wordt het toezicht op toezicht concreet uitgeschreven.

Om de strategische compliancedoelstelling te kunnen bereiken heeft de Belastingdienst een heel scala aan instrumenten tot zijn beschikking. Figuur 1 geeft een (niet uitputtend) overzicht.

(bron: Handhavingsbrief Belastingdienst 2018)

Figuur 1 Voorbeelden van instrumenten

Proactief	Preventief	Reactief
Naleven eenvoudig maken	Dienstverlening en interactie op maat	Toetsen en corrigeren
• Voorgevulde aangifte / aanvraag • Horizontaal toezicht • Uitvoeringstoets • Samenwerking met publieke en private partijen	• Dienstverlening • Communicatie • Bedrijfsbezoeken • Vooroverleg	• Selectie en risicoweging • Aangifte / aanvraag behandeling • Boekenonderzoeken • Aanpak fraude en opsporing

Voor de inzet van deze handhavingsinstrumenten voert het ANBI-team regie uit om naleving van de ANBI-wet- en regelgeving te bevorderen, beginnend met het aanvraagproces tot en met het toezicht.

Voor het toezicht is de ANBI-populatie in 3 categorieën onderverdeeld: de kerkelijke instellingen, de vermogensfondsen en de fondswervende instellingen (zie ook de paragraaf "Maatschappelijk speelveld"). Per categorie ANBI-instelling wordt een bewuste keuze gemaakt welke handhavingsinstrumenten worden ingezet, rekening houdend met het te bereiken effect.

3.3 Cijferinformatie ANBI-populatie en fiscale belangen

De overzichten hieronder bieden inzicht in het aantal ANBI-instellingen met een onderverdeling naar segmenten en welke fiscale belangen met de ANBI-status zijn gemoeid. Tevens wordt inzicht gegeven of de ANBI-instellingen al dan niet beschreven zijn voor een middel. Een ANBI-instelling die wel beschreven is, staat immers onder een bepaalde vorm van toezicht in het desbetreffend segment.

Tabel 1: ANBI-populatie op 2 januari 2018

Segment	Actieve ANBI's	Ex-ANBI's ⁴	Totaal	Actieve ANBI's, beschreven voor LH, OB of VPB
MKB ⁵	40.425	5.425	45.850	
GO	2.015	191	2.206	
Overig	557	52	609	
Totaal	42.997	5.668	48.665	24.466 ⁶

Bron: ANBI-bestand OAR per 2-1-2018.

"Overig" betreft ANBI-instellingen gevestigd in het buitenland en ANBI-instellingen die door Klantbeheer nog niet aan een segment zijn gekoppeld.

Uit tabel 1 blijkt dat:

- circa 95% van de ANBI-instellingen onder het segment MKB valt;
- circa 43% van de actieve ANBI-instellingen niet voor de LH, OB of VPB zijn beschreven en in principe niet worden meegenomen in het toezicht van MKB en GO.

In eerdere strategische documenten⁷ zijn de vermogens van de ANBI-instellingen weergegeven door de ANBI-instellingen te koppelen aan databestanden van de Belastingdienst met de waarden van onroerend goed, beleggingen en banksaldi. Het totale ANBI-vermogen per 31-12-2013 kwam daarmee uit op circa € 330 miljard. Die koppeling kent echter zijn beperkingen omdat:

- het vermogen voor een belangrijk deel onroerend goed betreft, met name van woningcorporaties.⁸
- er geen rekening is gehouden met de (hypotheek)schulden en andere vermogensbestanddelen (zoals deelnemingen) van de ANBI-instellingen;
- er geen rekening is gehouden met het fiscaal gefaciliteerd verkregen vermogen van de ANBI-instellingen.

De hierna opgenomen overzichten geven een beeld van de omvang van de fiscale faciliteiten die met de ANBI-regeling zijn gemoeid (de fiscale 'kostprijs' van de regeling) en het fiscaal risico van de ex-ANBI's.

De faciliteiten met de grootste fiscale impact op het budget van de Belastingdienst zijn de giftenaftrek en de vrijstellingen schenk- en erfbelastingen ter zake van schenkingen en erfstellingen aan ANBI-instellingen.⁹ De budgettaire omvang van die twee faciliteiten, afgerond op miljoenen euro's, is in tabel 2 opgenomen over de jaren 2014 – 2018 (2018 betreft een raming).

De ANBI-status kent ook een teruggaafregeling voor de Energiebelasting. In 2017 is er op verzoek of na bezwaar aan ca. 2.370 ANBI-instellingen in totaal ruim 17 miljoen euro aan teruggaven verleend (over 2014, 2015 en 2016 circa 1 miljoen minder). Over de jaren 2012 en 2013 bedroegen de jaarlijkse teruggaven respectievelijk 34,4 en 46,4 miljoen euro. Het fiscale risico is het verlenen van de teruggaaf terwijl de ANBI-status van de instelling onterecht is.

⁴ Ex-ANBI's zijn instellingen die nog niet zijn opgeheven en waarvan de ANBI-status is ingetrokken.

⁵ Waarvan 12.224 actieve en 1.456 ex-ANBI's in MKB Klein.

⁶ Waarvan 7.968 voor de LH, 12.136 voor de OB en 4.362 voor de VPB.

⁷ Bijvoorbeeld: Handhavingsagenda 2016-2 Thema ANBI.

⁸ Is ook benoemd in de Handhavingsagenda 2016-2 Thema ANBI.

⁹ Er zijn ook faciliteiten voor vrijstelling overdrachtsbelasting. Daarvan is geen cijferinformatie voorhanden.

Tabel 2: budgettaire omvang giftenaftrek en vrijstellingen schenk- en erfbelasting

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Gemiddeld % groei 2013-2018
Giftenaftrek inkomstenbelasting	345	339	339	356	362	367	1,2%
Giftenaftrek vennootschapsbelasting	5	5	6	6	7	7	7,7%
Vrijstelling schenk- en erfbelasting	195	199	203	207	211	215	2,0%
Totaal	545	543	548	569	580	589	1,6%

Bron: bijlage bij de Miljoenennota 2018. Bedragen in miljoenen €'s.

Uit tabel 2 komt naar voren dat:

- de budgettaire omvang van de twee grootste faciliteiten jaarlijks meer dan een half miljard euro bedraagt;
- on 2018 de giftenaftrek inkomstenbelasting 62,3% van het totaal van het budget bedraagt;
- de budgettaire omvang een stijgende trend laat zien (in 5 jaar tijd met circa 10% gestegen).

Het fiscale risico ten aanzien van de giftenaftrek en vrijstelling voor de schenk- en erfbelasting bij giften en schenkingen aan ANBI-instellingen, is het toepassen van die faciliteiten terwijl de ANBI-status van de instellingen onterecht is.

De bestedingen van de actieve ANBI-instellingen zijn, voor zover gedaan binnen de statutaire doelstellingen, vrijgesteld van schenkbelasting¹⁰. Omdat geen cijfermateriaal binnen de Belastingdienst voorhanden is over de omvang van de bestedingen van de ANBI's, kan het fiscaal belang daarvan niet inzichtelijk gemaakt worden. Met andere woorden: de budgettaire omvang genoemd in tabel 2 is een minimumpositie.

Het fiscale risico van de vrijstelling schenkbelasting bij de bestedingen van de actieve ANBI-instellingen zijn de bestedingen die niet kwalificeren binnen de statutaire doelstelling van de ANBI-instelling.

Het fiscaal risico's van de ex-ANBI's vormen de bestedingen van de vermogens vanaf het moment van intrekking van de ANBI-status. Indien de besteding van een ex-ANBI niet naar een actieve ANBI gaat, dan is de besteding belast voor de schenkbelasting. Per 1-1-2015 is de informatieverplichting voor de ex-ANBI's met een vermogen > € 25.000,- ingevoerd met terugwerkende kracht voor intrekkingen vanaf 1-1-2013.

Tabel 3: cijferinformatie ex-ANBI's

	Aantal ex-ANBI's per 31-december	Aantal infoplichtige ex- ANBI's volgens formulieren Infoplicht	Vermogens infoplichtige ex- ANBI's volgens formulieren Infoplicht	Aantal infoplichtige ex- ANBI's die belast schenken volgens formulieren Infoplicht	Schenken ex- ANBI's volgens formulieren Infoplicht
2016	5.139	828	€ 693.939.267	23	Nog niet bekend

Bron: het ANBI-bestand uit OAR per 2-1-2018 en de ontvangen formulieren Infoplicht.

Het aantal ex-ANBI's per 1-1-2013 (begin van de wettelijke informatieverplichting) bedroeg 1.774.

Het bedrag van de schenkingen in de kolom 'Schenken ex-ANBI's volgens de formulieren Infoplicht' is nog niet bekend omdat nog niet alle aangiften Schenkbelasting binnen zijn dan wel verwerkt zijn. In de jaren 2012 – 2014 bedroegen de belaste schenkingen, volgens opgaaf van de formulieren, respectievelijk: € 288.768, € 2.093.393 en € 479.343.

¹⁰ Normaliter wordt een schenking boven de wettelijke limiet belast met schenkbelasting bij de ontvanger. Schenkingen door ANBI-instellingen in het kader van hun statutaire doelstelling worden niet belast.

Door UHB/team data- en informatieanalyse is een dataset samengesteld van het vermogen van de ex-ANBI's. Het totale vermogen van de ex-ANBI's per 31-12-2015 bedroeg 3,9 miljard¹¹. Bij een eerste analyse op de dataset kwam naar voren dat de data diepgaander bekeken moet worden om een helder beeld te krijgen.

¹¹ De vermogensbestanddelen van de dataset zijn: WOZ-waarde onroerend goed, spaargelden, opgenomen leningen, beleggingsrekeningen en (een berekening van) deelnemingen volgens aangiften Vpb.

Uit tabel 3 en de aanvullende informatie over de ex-ANBI's komt naar voren dat:

- het aantal ex-ANBI's in de periode 2013 – 2017 ruim verdrievoudigd is;
- over 2016 iets meer dan 15% van de ex-ANBI's een jaarlijkse opgaaf Infoplicht hebben gedaan. Dat zou dan inhouden dat iets minder dan 85% een vermogen heeft minder dan € 25.000,-;
- het totaalvermogen van de ex-ANBI's volgens ontvangen formulieren Infoplicht 2016 sterk afwijkt van de (globale) dataset van de vermogens ex-ANBI's;
- van het aantal opgaven Infoplicht 2016 er minder dan 3% leidt tot een belaste schenking en circa 0,4% ten opzichte van het aantal ex-ANBI's;
- de bedragen van schenkingen volgens de ingeleverde formulieren laag is te noemen ten opzichte van het totaalvermogen van de ex-ANBI's.

Deze constatering laten zien dat de populatie waarop toezicht uitgeoefend moet worden en de daarmee samenhangende toezichtslast, bij ongewijzigde wetgeving, jaarlijks blijft toenemen. De constatering geven richting aan de concrete uitwerking van het toezicht op de ex-ANBI's in het toezichtsplan ANBI.

In het evaluatierapport ANBI/SBBI van MinFin is het toezicht op de ex-ANBI's getypeerd als een knelpunt omdat er een afrekenmoment ontbreekt. Met MinFin vindt overleg plaats over aanpassing van de wetgeving van de ex-ANBI-regeling. Met name wordt de mogelijkheid onderzocht om een afrekenmoment in te bouwen.

3.4 Effectmeting

Om na te kunnen gaan of de compliance toe- of afneemt, zal nagegaan worden hoe de effecten van de handhaving gemeten kunnen worden. Zo kan door middel van een steekproef de nakoming van de publicatieplicht gemeten worden. De steekproef die in de zomer van 2017 is genomen in het kader van de convenantbespreking kan als nulmeting dienen.

Hoofdstuk 4 Aandachtsgebieden ANBI

4.1 Het uitvoerend proces

4.1.1 Het aanvraagproces

In het aanvraagproces wordt de nadruk gelegd op communicatie en voorlichting om onnodige fouten te voorkomen. Nagegaan kan worden wat een portal voor het aanvraagproces kan betekenen, vanuit het perspectief van de aanvrager (voorkomen van fouten) en van het ANBI-team (een efficiënt digitaal proces).

10, 2d

In het CIO-convenant zijn afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheid van het CIO ten aanzien van de aanmelding van nieuwe (kerk)instellingen die de ANBI-status wensen. Met het CBF worden afspraken gemaakt hoe instellingen die én Erkend willen worden én nog geen ANBI-status hebben, bij het CBF en bij ANBI geregistreerd kunnen worden. Het uitgangspunt van de afspraak is de één-loket-gedachte waardoor de administratieve lasten voor de instelling beperkt worden.

4.1.2 Bezwaar en beroep met inbegrip van afstemming vaktechnische lijn

Het ANBI-team behandelt de bezwaren die voortvloeien uit de ANBI-beschikkingen. Ook de procedures die voortvloeien uit het aanvraag- en toezichtspoces worden door het ANBI-team gevoerd. Deze procedures hebben uitsluitend betrekking op de ANBI-wet- en regelgeving en hebben hoofdzakelijk betrekking op het algemeen nut-criterium.

De afstemming met de vaktechnische lijn vindt plaats via de vaco IH/S&E/ANBI kantoor GO/Eindhoven en lavaco IH/S&E/ANBI. Afstemming met de kennisgroep Formeel Recht vindt plaats via de vaco Formeel Recht kantoor GO/Eindhoven.

Via deze twee vaktechnische lijnen heeft ANBI zonodig contact met de afdeling uitvoeringsbeleid van het ministerie van Financiën.

4.2 Kennisdeling

Als expertisecentrum is kennisdeling vanzelfsprekend, het is dan ook een strategisch speerpunt. De wijze waarop de kennisdeling vorm wordt gegeven, is in hoofdstuk 2 aangegeven. In het toezichtplan ANBI zal de inzet in fte worden uitgeschreven.

4.3 Toezicht op ANBI wet- en regelgeving

Het ANBI-team heeft al haar posten onder toezicht, zie tabel 4. Het ANBI-toezicht is primair gericht op de juistheid van de ANBI-status. Omdat er fiscale faciliteiten aan de ANBI-status zijn gekoppeld, hangt de wijze van het uitoefenen van het toezicht mede af van de fiscale risico's en of de posten binnen de werkingssfeer van een convenant vallen. In sommige gevallen kan een mogelijke inbreuk op imagoschade voor de Belastingdienst en maatschappelijke relevantie ook een rol spelen bij de keuze voor de inzet van een handhavinginstrument. Samengevat betekent dit dat het ANBI-toezicht drie invalshoeken kent:

- toezicht op de juistheid van de ANBI-status;
- toezicht op de borging van de fiscale faciliteiten (zie paragraaf 3.3)¹²;
- toezicht op de eigen belastingplicht van de ANBI-instelling.

Bij het inzetten van de handhavinginstrumenten dienen deze invalshoeken tegen elkaar afgewogen te worden.

¹² Het fiscaal belang van de teruggaafregeling energiebelasting is recent bekend geworden. Het toezicht op deze faciliteit wordt in het toezichtplan ANBI uitgewerkt.

Het ANBI-team ontvangt signalen over mogelijk misbruik van de ANBI-status in digitale postbussen. De signalen worden na beoordeling al dan niet opgewerkt tot toezichtsposten. Het ANBI-team voert zelf de meest risicovolle posten uit, veelal in samenwerking met CAF en/of FIOD.

Het ANBI-team heeft de beschikking over een risico-analysetool¹³ waarin data van de Belastingdienst worden gebruikt om ANBI-risico's inzichtelijk te maken. Alle ANBI-instellingen en hun bestuurders met relaties zijn in de tool opgenomen. Met behulp van deze analysetool kunnen de ANBI-instellingen risicogericht geselecteerd worden. Gelet op het feit dat in de tool persoonsgegevens zijn opgenomen, kan de AVG mogelijk een rol spelen bij het toepassen van de tool. Om die reden zal de tool gecheckt worden op de AVG-regelgeving.

Het toezicht op de publicatieplicht wordt hoofdzakelijk uitgevoerd door ANBI/team Hoofddorp. In de samenwerkingsconvenanten, zie hierna, zijn/worden afspraken gemaakt over het toezicht op de publicatieplicht. In essentie komt het erop neer dat de vormvrije publicatieplicht nu veel toezichtscapaciteit vergt. Al dan niet gebruik maken van vaste formats, vastgesteld in overleg met de brancheorganisaties, wordt verkend.

In het toezichtsplan ANBI 2018 is het ANBI-toezicht uitgeschreven met inbegrip van de samenwerking met GO, ZVP en MKB.

Gedifferentieerde behandeling GO en MKB

De samenwerking in het toezicht met de overige segmenten is gestructureerd en ingebed in gezamenlijke toezichtsplannen dan wel afspraken met de desbetreffende directies. Het risico op niet naleving van de ANBI-wet- en regelgeving dat door toezicht afgedekt dient te worden, wordt om die reden per segment inzichtelijk gemaakt. De wijze van toezicht verschilt per segment. Zo is het toezicht van GO en ZVP individueel ingericht en bij MKB per doelgroep. Het ANBI-team past haar toezicht aan aan de gedifferentieerde behandeling per segment en stelt haar kennis in dienst van het toezicht dat door de segmenten wordt uitgeoefend.

Belang externe samenwerking (convenanten)

Door samen te werken met private en publieke partijen probeert de Belastingdienst zoveel mogelijk pro-actief en in de actualiteit te handelen. Deze samenwerking heeft het ANBI-team vorm gegeven door een samenwerkingsconvenant af te sluiten met het CIO. Daarin zijn ook afspraken over het toezicht op de circa 6.500 kerkinstellingen die onder het CIO vallen.

Het CBF oefent toezicht uit op ruim 500 door hen erkende instellingen. Deze circa 500 instellingen ontvangen ongeveer 80% van de kasstroom aan goederdoelen organisaties in Nederland. Niet bekend is hoeveel daarvan onder de giftenaftrek valt. Met het CBF/Fondswervende instellingen zijn de gesprekken over een af te sluiten convenant in een vergevorderd stadium. Het inrichten van toezicht op toezicht is een belangrijk element van het overleg.

Verdeling ANBI-populatie per categorie

De fiscale belangen en risico's van ANBI-instellingen verschillen per categorie. In de tabel op de volgende pagina is per categorie aangegeven welke handavingsinstrument(en) worden ingezet. De categorieën sluiten aan met categorieën die vermeld staan in hoofdstuk 2 onder de paragraaf "Maatschappelijk speelveld".

Toelichting op tabel 4:

- het toezicht op de ex-anbi's is uitgeschreven in het toezichtsplan ANBI;
- er zijn 7.567 kerkinstellingen met de ANBI-status waarvan ca. 6.400 onder het CIO-convenant vallen (toezicht op toezicht). Met CAF wordt samengewerkt naar fenomeenonderzoek 'valse kwitanties';
- 'vermogensfondsen' is geen wettelijke ANBI-categorie. Geschat wordt dat ca. 3.000 ANBI-instellingen vermogensfondsen zijn. Die worden deels afgedekt via het ZVP-programma;

¹³ In maart 2018 is de data van de tool geactualiseerd.

- fondswervers die Erkend zijn door het CBF, 520 instellingen, worden afgedekt door convenant (i.o.) met CBF/Fondswervers (toezicht op toezicht);
- overige ANBI-instellingen (31.910) risico's inzichtelijk maken met risico analyse tool. Boekenonderzoeken worden hoofdzakelijk uitgevoerd door MKB met ondersteuning van ANBI-specialisten.

Hierna zijn in hoofdstuk 5 de actuele ontwikkelingen in het toezicht op hoofdlijnen uitgeschreven.

Tabel 4: overzicht afdekken ANBI-risico's

Categorie	Non-compliance ¹⁴	Handhavingsinstrument	Aantallen
Ex-anbi's	• Besteding vermogen	10, 2d	5.668
Kerkinstellingen	• Publicatieplicht • Giftenaftrek		7.567
Vermogensfondsen	• Oppotten¹⁵ • Giftenaftrek: gelieerdheid tussen geveer en ANBI(bestuurder) • Beschikkingsmacht¹⁶		3.000 ¹⁷
Erkende fondswervende instellingen CBF	• Oppotten • Giftenaftrek		520 ¹⁸
Overig	• Juistheid ANBI-status in relatie tot giftenaftrek/vrijstelling schenk- en erfbelasting • Publicatieplicht • Oppotten		31.910
Totaal			48.665

¹⁴ Onder non-compliance wordt verstaan: het niet voldoen aan de wettelijke ANBI-eisen. In deze kolom zijn per categorie de meest relevante ANBI-eisen opgenomen waaraan niet wordt voldaan.

¹⁵ Oppotten: het niet of onvoldoende besteden van het ANBI-vermogen.

¹⁶ Beschikkingsmacht: het kunnen beschikken over het ANBI-vermogen door bestuurders als ware het hun eigen vermogen.

¹⁷ Gebaseerd op schatting ANBI-specialisten. Geen bestuurlijke informatie voorhanden.

¹⁸ Website CBF.

Hoofdstuk 5 Actuele ontwikkelingen

5.1 Risico analysetool ANBI

In het najaar 2016 zijn de meest risicovolle posten voor boekenonderzoeken uitgezet: 12 bij MKB en 3 bij GO/ZVO. Die 15 onderzoeken zijn geselecteerd via een risico analyse tool ANBI. Die 15 onderzoeken zijn geanalyseerd en de notitie is in november 2017 aangeboden aan de MT's van P en MKB. Op basis van de analyse is verzocht om de analysetool in onderhoud en beheer te nemen, zie hiervoor. Gelet op de prioritering van D&A is besloten om de data van de analysetool te actualiseren door een audit-specialist van MKB. De geactualiseerde tool is in maart 2018 opgeleverd aan het ANBI-team.

5.2 Structurele samenwerking met GO en MKB

In 2017 is er een structurele samenwerking opgestart met GO (inclusief ZVP) en MKB. Daarvoor zijn door GO, ZVP en het ANBI-team aparte toezichtsplannen geschreven. In essentie komt het erop neer dat de ANBI's die onder GO vallen, middels behandelmodules ANBI opgenomen worden in de behandelplannen van de klantcoördinatoren. Voor ZVP geldt 10, 2d voor ZVP-posten. In het werkplan MKB 2018 zijn 10, 2d voor ANBI-onderzoeken gealloceerd. De onderzoeken worden uitgevoerd door MKB met begeleiding vanuit het ANBI-team.

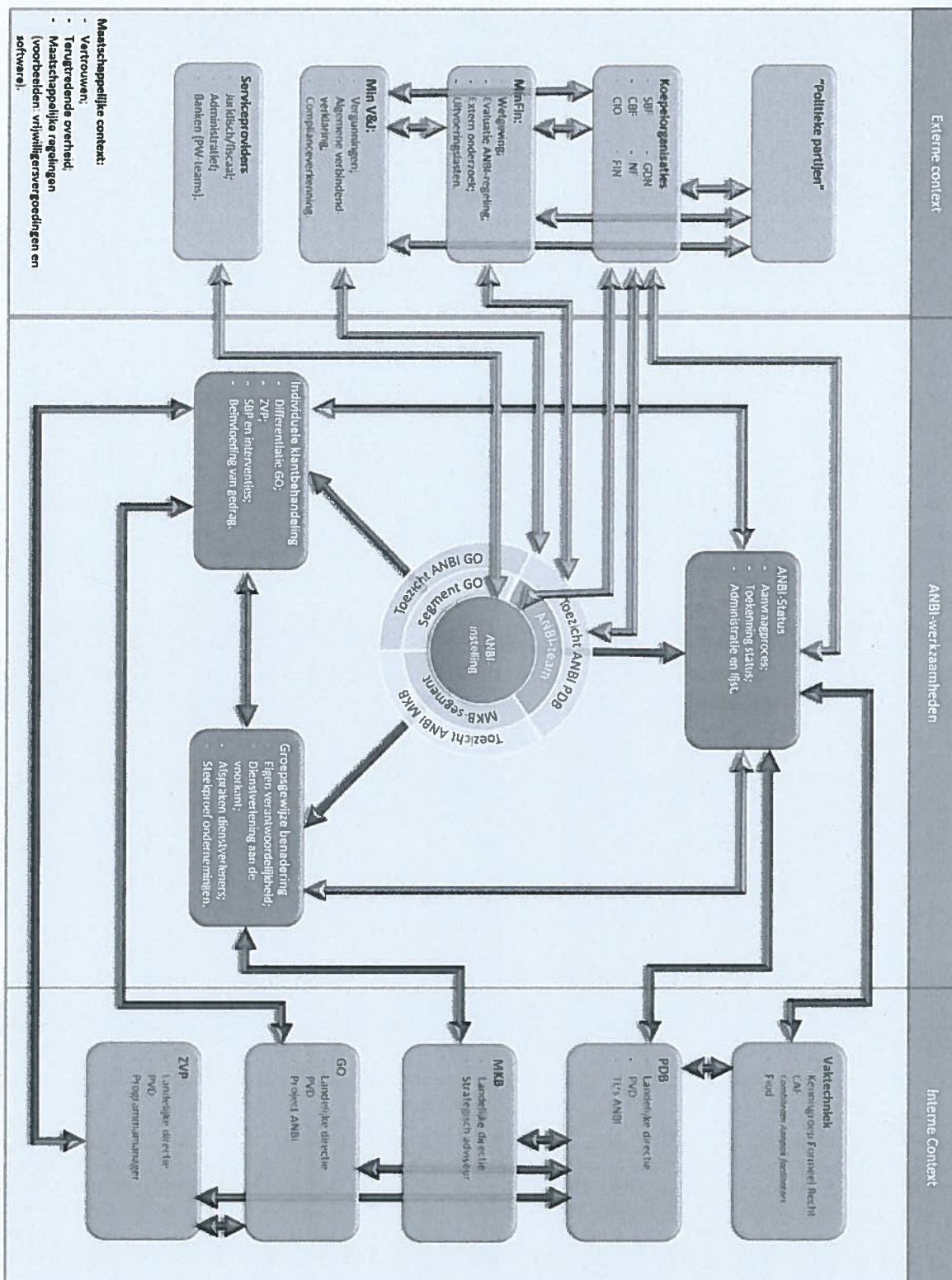
5.3 Convenanten brancheorganisaties

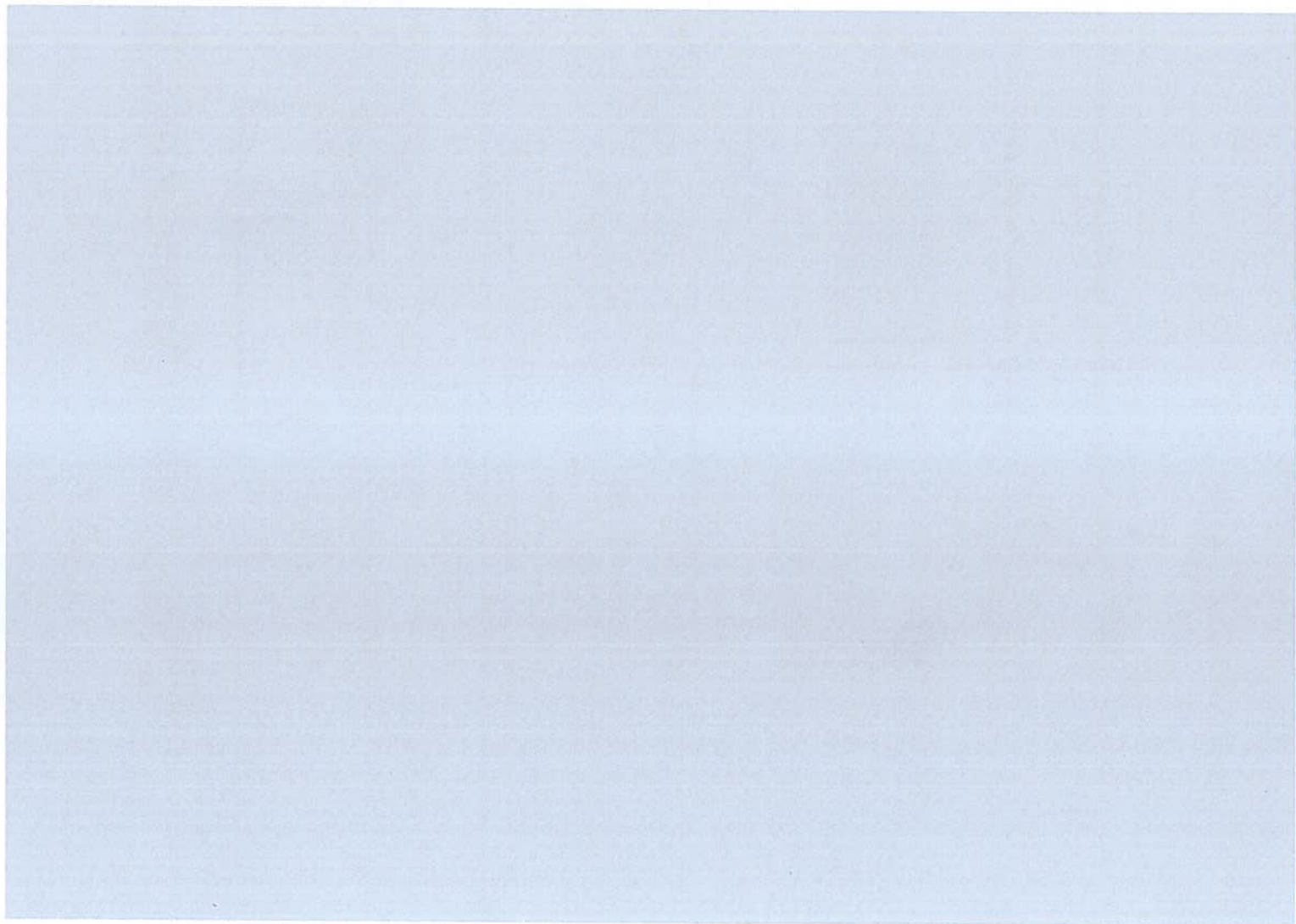
Begin 2017 zijn convenantbesprekingen gestart met het interkerkelijk contact in overheidszaken (CIO) en met het Centraal Bureau Fondsenwerving/sector fondswervers over samenwerking in het ANBI-toezicht. Op 15 december 2017 is het convenant met het CIO ondertekend. De besprekingen met het CBF zijn in een vergevorderd stadium. Een toezichtconvenant kan in het tweede kwartaal 2018 ondertekend worden. Met deze convenanten wordt een belangrijk deel van de ANBI-risico's, qua aantallen ANBI's en qua ANBI-risico's, afgedekt door toezicht op toezicht afspraken.

5.4 Kabinetsstandpunten op evaluatierapporten Giftenaftrek en ANBI/SBBI

Het ANBI-team levert input aan MinFin voor de formulering van het kabinetsstandpunt op de evaluatierapporten Giftenaftrek en ANBI-SBBI. De kabinetsstandpunten bevatten met name verkenningen op het punt van de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de giftenaftrek en ANBI/SBBI-regelingen. Met name wordt aandacht gevraagd voor aanpassing van de wetgeving ex-ANBI's en voor de publicatieplicht. De kabinetsstandpunten zullen, naar verwachting, in juni 2018 besproken worden in de Tweede Kamer.

Bijlage 1: Overzicht stakeholders

Belastingdienst

EXPERTISECENTRUM ANBI

Uitvoerings- en toezichtsplan 2019

Status: concept
Versie: 0.9
Datum: 17 januari 2019

Contactpersonen:

10, 2e

Inhoud

Hoofdstuk 1	Algemeen	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Leeswijzer	3
1.3	Versiebeheer	3
Hoofdstuk 2	Waar ANBI voor staat.....	4
2.1	Taakveld ANBI-teams.....	4
2.2	Aandachtsgebieden en ANBI-teams	4
2.3	Maatschappelijk speelveld	4
Hoofdstuk 3	Uitvoering aandachtsgebieden	6
3.1	Uitvoerende processen.....	6
3.2	Toezicht	7
3.3	Borging ANBI-kennis en eenheid van beleid en uitvoering	9
Hoofdstuk 4.0	Vooruitblik naar 2019	11
4.1	Uitvoerende processen	11
4.2	Toezicht.....	11
4.3	Borging ANBI-kennis en eenheid van beleid en uitvoering	12
Hoofdstuk 5	Ontwikkelingen 2019	13
5.1	Keten S&E en overgang ANBI naar MKB	13
5.2	Vorbereiding Winterbrief	13
5.3	Nieuwe release OAR.....	13
5.4	Uitbreiden toezicht	13
Bijlage 1:	Overzicht stakeholders	14

Hoofdstuk 1 Algemeen

1.1 Inleiding

In dit jaarplan is de aanpak uitgewerkt hoe het ANBI-team in 2019 zijn taken gaat uitvoeren. Door middel van periodieke voortgangsrapportages wordt over de voortgang gerapporteerd. Dit uitvoerings- en toezichtsplan sluit aan met het strategisch Handhavingsplan ANBI 2018 en volgende jaren dat in het driehoeksoverleg segmentdirecties/FJZ/UHB is geaccordeerd.

1.2 Leeswijzer

Na dit algemene hoofdstuk is in hoofdstuk 2 beschreven waar ANBI voor staat, wat de aandachtsgebieden zijn en het bevat overzichten van de bezetting per team in fte. Tevens is het maatschappelijk speelveld beschreven waarin ANBI opereert. In hoofdstuk 3 zijn de drie aandachtsgebieden van ANBI nader onderverdeeld in processen dan wel werkstromen. Ook zijn in dat hoofdstuk overzichten van de bezetting in fte per werkstroom opgenomen en zijn de actiepunten 2019 per aandachtsgebied uitgeschreven. Hoofdstuk 4 biedt per aandachtsgebied een vooruitblik op 2019. Tot slot worden in hoofdstuk 5 de relevante ontwikkelingen beschreven die in 2019, naar verwachting, zullen plaatsvinden.

1.3 Versiebeheer

Hieronder het overzicht met wie en wanneer de versies zijn afgestemd.

Versie	Wie	Datum afstemming
Versie 0.1	10, 2e	13-11-2018
Versie 0.2		20-11-2018
Versie 0.3		22-11-2018
Versie 0.4		Nov. / dec. 2018
Versie 0.9		15 januari 2019
Versie 1.0	Directie P	

Hoofdstuk 2 Waar ANBI voor staat

2.1 Taakveld ANBI-teams

ANBI staat voor Algemeen Nut Beogende Instellingen en is een expertisecentrum van de Belastingdienst waarbinnen de kennis van de ANBI wet en regelgeving is geconcentreerd. Het ANBI-expertisecentrum, bestaande uit drie teams, werkt landelijk en is verantwoordelijk voor de handhaving van de ANBI wet- en regelgeving. Dat betekent dat de teams verantwoordelijk zijn voor het zuiver houden van het openbare ANBI-bestand¹, vanaf het aanvraagproces tot en met het toezicht op het naleven van de ANBI-wet- en regelgeving. Een zuiver ANBI-bestand dient om:

- de fiscale belangen te borgen: de faciliteiten die aan de ANBI-status kleven zijn/worden terecht verleend;
- burgers en bedrijven juist te informeren over de ANBI-status van een instelling;
- het vertrouwen in de filantropiesector te ondersteunen.

De handhaving van de ANBI wet- en regelgeving is segment overstijgend, het raakt de segmenten P, MKB en GO (inclusief ZVP). Om die reden werkt het ANBI-team intensief samen met voornoemde segmenten. De samenwerking krijgt gestalte door:

- de ANBI-kennis te delen;
- gezamenlijk het risicogericht toezicht te houden op het naleven van de ANBI-wet- en regelgeving. De ANBI-teams brengen hun kennis in van de materie en de ANBI-omgeving.

De ANBI-teams stellen hun specifieke ANBI-kennis ook ten dienste aan het ministerie van Financiën en Persblauw. Het ANBI-team wordt regelmatig bevraagd voor beantwoording van vragen uit de Tweede Kamer, is betrokken bij de voorbereiding van de Winterbrief² en geeft input op vragen van de pers.

2.2 Aandachtsgebieden en ANBI-teams

Het taakveld van het ANBI-team kent op hoofdlijnen drie aandachtsgebieden, te weten:

- Uitvoerende processen (o.a. registreren, zuiver houden ANBI-bestand, vooroverleg en behandelen aanvragen ANBI-status inclusief bezwaar en beroep);
- Toezicht op ANBI wet- en regelgeving;
- Borging van de specifieke ANBI-kennis en eenheid van beleid en uitvoering (EBU).

Voor de uitvoering van de drie aandachtsgebieden heeft ANBI 3 teams met de navolgende bezetting:

Teams	B	C	E	F	I	Totaal fte per team
PDB Expertisecentrum ANBI team 1	7,15	3,93	4,8			15,88 ³
PDB Expertisecentrum ANBI team 2			3	9,67	4,06	16,73 ⁴
PDB ANBI ADM Hoofddorp	1,31	1,81	1,63			4,75 ⁵
Totaal	8,46	5,74	9,43	9,67	4,06	37,36

Bron: Formatie en bezetting november 2018 in P-Direkt, rekening houdend met het vertrek van 2 fte team 1 in november.

Overzicht inzet ANBI-teams naar aandachtsgebieden:

Aandachtsgebieden	Team 1	Team 2	Hoofddorp	Totaal
Uitvoerende processen	12,96	4,57		17,53
ANBI-toezicht	10,24			10,24
Borging techniek en EBU		1,56		1,56
Totaal	10,24			10,24

Toelichting: team 1 behandelt nagenoeg alle aanvragen inclusief de bezwaren, zorgt voor de registratie van diverse werkstromen en voert toezicht uit op de ex-ANBI's en de transparantiewetgeving. Team 2 voert toezicht uit, behandelt bezwaren en de beroepschriften en borgt de ANBI-kennis en EBU. Team Hoofddorp voert uitsluitend toezicht uit op de transparantiewetgeving. In hoofdstuk 3 is de toedeling van de bezetting naar de drie voornoemde aandachtsgebieden nader uitgeschreven op proces- dan wel werkstroomniveau.

2.3 Maatschappelijk speelveld

De uitvoering van de ANBI-wet- en regelgeving vindt plaats in de wereld van de filantropie. In het evaluatierapport ANBI/SBBI, dat in januari 2017 is aangeboden aan de Tweede Kamer, is dit maatschappelijk speelveld als volgt

¹ Zuiver houden van het ANBI-bestand houdt in dat het bestand een juist beeld geeft van de instellingen met een ANBI-status en per wanneer de ANBI-status van een instelling is ingetrokken.

² De staatssecretaris van Financiën heeft de Tweede Kamer toegezegd uiterlijk in maart 2019 de kamer te informeren over de verkenning om de ANBI-regelgeving en de giftenaftrek robuuster te maken. De Winterbrief vloeit voort uit de evaluatie Giftenaftrek en ANBI/SBBI.

³ Per 1-11-2018 is de vacatureruimte in team 1 van 1 fte C en 1 fte E. Die vacatureruimte wordt in 2019 opgevuld.

⁴ Inclusief twee Switch-medewerkers: 1 fte F (vertrek medio 2019) en 1 fte I (vertrek medio 2020) en 0,5 fte I dedicated aan ZVP.

⁵ Inclusief 1 fte C Switch-medewerker (vertrek medio 2019). Er is vacatureruimte voor 1 x E.

beschreven: *“Het schenken en nalaten aan goede doelen is een oude traditie in onze samenleving. Was deze traditie een eeuw geleden primair gericht op armenzorg, tegenwoordig zijn er vele soorten goede doelen die als zodanig bekend staan en waaraan door particulieren en bedrijven wordt gegeven. De overheid stimuleert schenken aan goede doelen onder meer door giften en nalatenschappen aan algemeen nut beogende instellingen fiscaal te faciliteren.”*

Veruit de meeste filantropie-instellingen hebben de ANBI-status. De fiscale ondersteuning aan goede doelen met een ANBI-status bedraagt meer dan een half miljard euro per jaar. Die ondersteuning wordt hoofdzakelijk verleend via de giftenaftrek (jaarlijks circa 330 miljoen euro) en door vrijstelling van de schenk- en erfbelasting (jaarlijks circa 210 miljoen euro).

Misbruik van giften leidt geregeld tot maatschappelijke verontwaardiging, een roep om meer transparantie en een roep om versterking van het toezicht. Vanuit die achtergrond komt het onderwerp ANBI regelmatig in het nieuws.

De filantropiesector is niet homogeen. De sector kan op hoofdlijnen worden onderverdeeld in drie categorieën, te weten:

- de vermogensfondsen, die de rekenen uit hun eigen vermogen aanwenden voor goede doelen;
- de kerkelijke instellingen, die de door hun leden beschikbaar gestelde middelen beheren ten behoeve kerkelijke activiteiten;
- de fondsenwervende instellingen, die geld inzamelen voor een goed doel.

De filantropische instellingen, die nagenoeg allemaal de ANBI-status hebben, zijn georganiseerd in brancheorganisaties. De vermogensfondsen zijn verenigd in de Vereniging van Fondsen in Nederland. De belangen van de protestanten – joodse kerkelijke instellingen worden behartigd door het interkerkelijk Contact In Overheidszaken (hierna: CIO). De grotere fondswervers, waaronder de goede doelen loterijen, zijn verenigd in Goede Doelen Nederland, de veelal kleinere fondswervers in Nederland Filantropieland.

Naast deze brancheorganisaties is er de stichting Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie, hierna: SBF. Die stichting streeft naar het bevorderen van de maatschappelijke rol en betekenis van de filantropie binnen Nederland. Het Centraal Bureau Fondsenwerving (hierna: CBF), is een onafhankelijke stichting die op basis van een normenset toezicht houdt op een betrouwbare en verantwoorde werving en besteding van fondsen. Na een initiële toets, waaronder een beoordeling van de jaarstukken, kan een instelling opgenomen neemt in het CBF-register ‘Erkende instelling’.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid is namens het kabinet dossierhouder filantropie. Het ministerie van Financiën stemt om die reden regelmatig beleidsaspecten af.

Al met al maakt ANBI deel uit van een speelveld waarin veel actoren een belang hebben en een rol spelen.

Visueel is die complexe omgeving inzichtelijk gemaakt in een stakeholdersoverzicht, zie bijlage 1.

Hoofdstuk 3 Uitvoering aandachtsgebieden

In de capaciteitsafwegingen speelt een rol dat de uitvoerende processen voor 100% van de gevallen moeten worden uitgevoerd: aanvragen moeten worden afgehandeld, telefonische vragen moeten binnen de normtijd worden beantwoord en ingediende bezwaarschriften moeten worden afgedaan. Tegelijkertijd is het belangrijk om voldoende aandacht te geven aan de toezichthoudende taken teneinde een negatief effect op de naleving op langere termijn te voorkomen.

Bij het maken van keuzes over capaciteitsinzet spelen de ANBI-teams in op de maatschappelijke ontwikkelingen en op het feitelijk nalevingsgedrag van instellingen met een ANBI-status. Gegeven de beschikbare capaciteit kan ANBI niet aan elk signaal van niet-naleving aandacht besteden. De inspanningen van de ANBI-teams zijn erop gericht om te komen tot structurele verbetering van het nalevingsgedrag.

3.1 Uitvoerende processen

ANBI heeft de wettelijke taak om (al dan niet) ANBI-beschikkingen af te geven. In het aanvraagproces wordt de nadruk gelegd op communicatie en voorlichting om onnodige fouten te voorkomen. Bij het toetsen van de aanvragen door nieuw opgerichte instellingen, wordt bij twijfel aan de realisatie van de statutaire doelstelling 'algemeen nut', de lijn gevolgd dat de instelling kwalificeert voor de ANBI-status. De instelling wordt na circa 2 jaar alsnog getoetst of de statutaire doelstelling ook in werkelijkheid wordt nagestreefd. Het aanvraagproces voor de ANBI-status vormt het leeuwendeel van de uitvoerende processen. Hierna volgt een opsomming van die processen c.q. werkstromen met een overzicht van de toedeling in fte met functieniveau.

De uitvoerende processen bestaan uit de navolgende werkstromen:

- het aanvraagproces voor de ANBI-status (de beoordeling van de aanvragen);
- behandelen van bezwaren;
- behandelen van beroepschriften;
- voeren van vooroverleg;
- klantinteractie zoals: beantwoorden van vragen via telefoon, email en social media;
- registreren van informatieformulieren van ex-anbi's;
- registreren van aanvragen, de beschikkingen, inkomende post/email en bezwaarschriften;
- zuiver houden van het openbare ANBI-bestand (verwerken van intrekkingen, afvoeren van geliquideerde ANBI-instellingen).

Overzicht van de toedeling van fte naar uitvoerende processen dan wel werkstromen:

Uitvoerend proces/werkstroom	B	C	E	F	I	Totalen
Aanvraagproces		2,26	2,9	0,8		5,96
Bezwaarbehandeling		0,4	0,55	1,27	0,2	2,42
Beroepschriften				0,5	0,4	0,9
Vooroverleg				0,4	0,6	1
Klantinteractie	1,55	0,4	0,75			2,7
Registratie formulieren ex-ANBI's	0,45					0,45
Registratie aanvragen, inkomende post/email en bezwaarschriften	3,2					3,2
Zuiver houden ANBI-bestand	0,45	0,25	0,2			0,9
Totalen	5,65	3,31	4,4	2,97	1,2	17,53

Actiepunten 2019

Uiteraard blijven de ANBI-teams hun uitvoerende taken, zoals hiervoor vermeld, in 2019 uitvoeren rekening houdende met de relevante kpi's zoals AWB-conform werken en het tijdig afdoen van SBA's en frobo's.

Daarnaast zal in het komend jaar nadrukkelijk aandacht worden besteed aan het verbeteren van de dienstverlening ter voorkoming van onnodige fouten en aan het opzetten van en de sturing op interne controles op de kwaliteit van de processen.

De verbetering van dienstverlening is ook een onderwerp in de zogenaamde 'Winterbrief', zie hierna onder paragraaf 5.2. Meer concreet wordt gedacht aan het verbeteren van de website en wordt gestreefd naar de digitalisering van het aanvraagproces.

3.2 Toezicht

Het ANBI-team heeft als kerntaak de handhaving van de ANBI wet en regelgeving. Ten behoeve van die handhaving is toezicht op het zuiver houden van het ANBI-bestand essentieel, zie paragraaf 2.1. Het toezicht begint bij het aanvraagproces, bij de poort van de ANBI-status. Omdat bij de aanvraag door een veelal nieuw opgerichte instelling alleen de (papier) intentie van de doelstelling getoetst kan worden aan de ANBI-regelgeving, wordt bij twijfel na circa 2 jaar toezicht uitgeoefend op de daadwerkelijke realisatie van de doelstelling aan de hand van jaarstukken. Daarnaast vindt ANBI-toezicht plaats aan de hand van binnenkomende signalen en wordt risicogericht toezicht uitgeoefend door gebruik te maken van de ANBI risico analysetool (hierna "RAT"). Het ANBI-team in Hoofddorp houdt toezicht op de naleving van de publicatieplicht. In het toezichtproces werkt het ANBI-team nauw samen met de segmenten MKB en GO/ZVP. In die samenwerking wordt het daadwerkelijke toezicht uitgeoefend door de segmenten en brengt het ANBI-team haar kennis in.

De resultaten van het toezicht worden gemonitord. Dat gebeurt veelal in aparte bestanden omdat de reguliere applicatie, OAR, daar (nog) niet in voorziet. Op hoofdlijnen zijn er twee vormen van resultaten. De eerste is resultaten in de vorm van intrekkingen van de ANBI-status dan wel het corrigeren op naleving van formele bepalingen, zoals de publicatieplicht en bestedingscriterium (worden de bestedingen van de ANBI voldoende aangewend voor het algemeen nut). De andere vorm van resultaat betreft de fiscaliteit. Het ANBI-team corrigeert zelf niet. Echter, een intrekking van de ANBI-status kan de weg vrij maken voor de competente inspecteur om te corrigeren, bijvoorbeeld in de giftenaftrek of schenkbelasting. Over 2018 heeft het ANBI-toezicht geleid tot circa 30 miljoen⁶ aan voorstellen tot correcties.

Risicogestuurd toezicht

Het ANBI-team ontvangt signalen over mogelijk misbruik van de ANBI-status in twee digitale postbussen. De signalen worden na beoordeling al dan niet opgewerkt tot toezichtposten.

Het ANBI-team heeft de beschikking over de RAT, een risico-analysetool⁷ waarin data van de Belastingdienst worden gebruikt om ANBI-risico's inzichtelijk te maken. Alle ANBI-instellingen en hun bestuurders met relaties zijn in de tool opgenomen. Met behulp van deze analysetool kunnen de ANBI-instellingen risicogericht geselecteerd worden en kan risicogestuurd toezicht uitgeoefend worden op de ca. 43.000 actieve en ca. 6.000 ex-ANBI's.

De meest risicovolle posten voert het ANBI-team zelf uit, veelal in samenwerking met het Combiteam Aanpak Facilitators (hierna: CAF) en de FIOD. Uiteraard voert ANBI ook toezicht uit op 'reguliere' risicoposten.

Samenwerking in het toezicht

Behalve met het CAF en de FIOD werkt het ANBI-team ook nauw samen met de segmenten MKB, GO (inclusief ZVP). De wijze van toezicht verschilt per segment. Zo is het toezicht van GO en ZVP individueel ingericht en bij MKB per doelgroep. Het ANBI-team past haar toezicht op die gedifferentieerde behandeling per segment aan en stelt haar kennis in dienst van het toezicht dat door de segmenten wordt uitgeoefend.

Het toezicht op GO-posten heeft vorm gekregen door de ANBI's die onder GO vallen door de klantcoördinatoren in een behandelmodule op te nemen. Per bestuurlijk verband zijn er aanspreekpunten van het ANBI-team benoemd die de ingevulde behandelmodule beoordelen. Indien een risicosignaal uit de behandelmodules naar voren komt, dan wordt die apart als toezichtpost opgenomen.

Door het MKB-segment worden boekenonderzoeken ingesteld die ANBI-technisch begeleid worden door ANBI-specialisten. Die boekenonderzoeken worden geselecteerd met de RAT.

De samenwerking met ZVP ziet vaak op zogenaamde familie- en of vermogensfondsen. Uit de formatie van het ANBI-team is 0,5 fte I dedicated aan de ZVP-posten. Hij behandelt de ZVP-posten op ANBI-risico's en begeleidt ANBI-collega's die toezicht houden op vermogensfondsen. De ervaring heeft geleerd dat de relatie tussen de giftenverstrekker en de ANBI-bestuurders en hun relaties, vanuit ANBI gezien, risicovol is.

Het afgelopen jaar zijn er convenanten afgesloten met de branche-organisaties interkerkelijk Contact In Overheidszaken (hierna: CIO) en met het CBF⁸/Fondsenwervende instellingen. In beide convenanten is een paragraaf opgenomen over het uit te voeren toezicht. Het komt erop neer dat wordt uitgegaan van de eigen verantwoordelijkheid van de aangesloten ANBI-instellingen op nakoming van de ANBI-regelgeving. De branche-organisaties (CIO en CBF) ondersteunen de bij hen aangesloten instellingen ter zake van het nakomen van de ANBI-regelgeving. Het CBF voert daarnaast zelf ook toezicht uit in het kader van hun Erkenningsregeling. Het CBF is een onafhankelijke stichting die op basis van een normenset toezicht houdt op een betrouwbare en verantwoorde werving en besteding van fondsen. Na een initiële toets kan een instelling opgenomen worden in het CBF-register 'Erkende instelling'.

Het ANBI-team voert toezicht uit op het toezicht dat de branche-organisaties uitvoeren; het zogenaamde toezicht op toezicht.

⁶ Het correctiebedrag betreft de grondslagen om te corrigeren, niet de belastingbedragen.

⁷ Periodiek wordt de data van de RAT geactualiseerd.

⁸ CBF staat voor 'Centraal Bureau Fondsenwerving'

Toezicht op de ex-ANBI's

Het fiscaal risico's van de ex-ANBI's vormen de bestedingen van de vermogens vanaf het moment van intrekking van de ANBI-status. Indien de besteding van een ex-ANBI niet naar een actieve ANBI gaat, dan is de besteding belast voor de schenkbelasting. Per 1-1-2015 is de informatieverplichting voor de ex-ANBI's met een vermogen van meer dan € 25.000,- ingevoerd met terugwerkende kracht voor intrekkingen vanaf 1-1-2013. Deze ex-ANBI's moeten jaarlijks het formulier Infoplicht indienen. De ingezonden formulieren, met daarin onder meer de bestedingen en het vermogen per 31 december, worden apart geregistreerd in een excelbestand⁹. Het aantal ex-ANBI's is in de periode 2013 tot heden ruim verdrievoudigd. Van het aantal opgaven Infoplicht 2016 leiden er minder dan 3% tot een belaste schenking. Over 2017 zijn in december 2018 nagenoeg alle formulieren binnengekomen en geregistreerd. Een analyse daarover moet nog plaatsvinden. Door UHB/team Data- en Informatieanalyse is een dataset samengesteld van de vermogens van de ex-ANBI's. Het totale vermogen van de ex-ANBI's per 31-12-2015 bedroeg 3,9 miljard. Bij een eerste analyse op de dataset kwam naar voren dat de data diepgaander bekeken moet worden om een helder beeld te krijgen. Verder komt uit de dataset naar voren dat het totaalvermogen van de ex-ANBI's volgens ontvangen formulieren Infoplicht 2016 veel lager is vergeleken met de vermogens ex-ANBI's uit de dataset. Ook blijkt dat over 2016 iets meer dan 15% van de ex-ANBI's een jaarlijkse opgaaf Infoplicht hebben gedaan. Dat zou inhouden dat iets minder dan 85% een vermogen heeft van minder dan € 25.000,-.

Deze constatering kunnen richting geven aan een concrete uitwerking in 2019 van het toezicht op de ex-ANBI's, te weten:

- analyseren van formulieren Infoplicht 2017;
- actualiseren van de dataset van de vermogens van de ex-ANBI's en een analyse op de dataset;
- op basis van een analyse van de ex-ANBI's via de RAT een aantal risicovolle posten in toezicht nemen.

Naast het concretiseren van het toezicht op de ex-ANBI's lijkt aanpassing van de wetgeving ook voor de hand te liggen. Immers, de populatie waarop toezicht uitgeoefend moet worden en de daarmee samenhangende toezichtslast blijft bij ongewijzigde wetgeving jaarlijks toenemen. In het evaluatierapport ANBI/SBBI van MinFin is het toezicht op de ex-ANBI's getypeerd als een knelpunt omdat er een afrekenmoment ontbreekt. Deze vaststelling in combinatie met voornoemde constatering zijn voor MinFin aanleiding geweest om de mogelijkheden te onderzoeken voor aanpassing van de wetgeving. De mogelijkheden worden opgenomen in de voornoemde 'Winterbrief'.

Ergo, het toezicht op de ex-ANBI's is voor 2019 een actiepunt. Zowel in de uitvoering als ook op het gebied van mogelijke aanpassing van de wetgeving.

Toezicht op de publicatieplicht

Alle actieve ANBI's moeten jaarlijks voldoen aan de publicatieplicht. In de praktijk betekent dat een ANBI onder andere de balans en verlies- en winstrekening op hun ANBI-site moeten zetten. Die verplichting is in de wet opgenomen om de schenkende burger of bedrijf zicht te bieden op de ANBI waaraan ze willen schenken; de verplichting dient geen fiscaal doel. Het toezicht op de publicatieplicht heeft een warme belangstelling van media en politiek. Het toezicht op die verplichting wordt hoofdzakelijk uitgevoerd door het team in Hoofddorp.

Afgelopen jaar is het toezicht op de publicatieplicht meer risicogericht uitgevoerd. Zo heeft het team in Hoofddorp in 2018 circa 3.000 instellingen gecontroleerd die een niet-werkende link naar hun website hadden.

In 2019 gaat het team in Hoofddorp transparantietoezicht uitoefenen op instellingen die per 1-1-2008 automatisch gerangschikt zijn. Door deze rangschikking zijn deze instellingen veelal nog niet gecontroleerd op hun transparantieplicht.

Op verzoek van de Tweede Kamer verkent MinFin de mogelijkheden tot uitbreiding van de publicatieplicht en het gebruik van vaste formats. Het ANBI-team is betrokken bij die verkenningen. De bevindingen worden opgenomen in de 'Winterbrief'.

⁹ De formulieren kunnen nog niet verwerkt worden in de ANBI-applicatie 'OAR'.

Gelet op hetgeen hiervoor is beschreven kan het ANBI-toezicht als volgt onderverdeeld worden:

- op juistheid ANBI-status bij nieuw opgerichte instellingen;
- op de meest risicovolle posten;
- op de reguliere risicoposten;
- in samenwerking met MKB;
- in samenwerking met GO;
- ZVP-posten en vermogensfondsen;
- door middel van convenanten;
- op de ex-anbi wetgeving;
- op de publicatieplicht.

Overzicht van de toedeling fte naar de werkstromen in het toezicht:

Toezicht/werkstroom	B	C	E	F	I	Totalen
ANBI-status nieuw opgerichte instellingen	10, 2d					
Meest risicovolle posten						
Reguliere risicoposten						
Samenwerken MKB						
Samenwerking met GO						
ZVP-posten en vermogensfondsen						
Toezicht op toezicht (2 convenanten)						
Toezicht ex-ANBI's						
Toezicht publicatieplicht						
Totalen						

ANBI-toezicht in 2019 met actiepunten

In 2019 zal, conform hetgeen in 2018 is ingericht, het toezicht op de nieuw opgerichte instellingen zoveel als mogelijk plaatsvinden op de daadwerkelijke realisatie van de doelstelling. De meest risicovolle posten zullen, evenals de reguliere posten, geselecteerd worden door gebruik te maken van de RAT in combinatie met het 'ge oefend oog' van de specialisten. Aandachtspunt is de bezetting van de meest risicovolle posten. In het voorjaar van 2019 verlaat een ervaren F-medewerker de dienst. Tijdige vervanging is essentieel; deze werkstroom van het toezicht genereert de grootste fiscale correctie(voorstellen). De samenwerking met MKB en GO wordt voortgezet: Ook voor 2019 allocert MKB 10, 2d

10, 2d

Naar verwachting zal het toezicht op ZVP-posten in de loop van 2019 geïntensiveerd worden, gelet op de instroom bij ZVP. Met het CIO en CBF worden in de eerste helft van 2019 afspraken gemaakt om het hiervoor beschreven toezicht op toezicht vorm te geven. Het toezicht op de ex-ANBI's wordt in 2019 risicogericht uitgevoerd, evenals het toezicht op de transparantieplicht. Beide toezichtsvormen zijn ook onderwerp in de zogenaamde 'Winterbrief', zie hierna onder paragraaf 5.2.

3.3 Borging ANBI-kennis en eenheid van beleid en uitvoering

Binnen de Belastingdienst is de diepe ANBI-kennis geborgd in de ANBI-teams. Kennisdeling is vanzelfsprekend. Het delen van de kennis wordt vorm gegeven door de specifieke ANBI-kennis te ontsluiten in een digitale wiki-omgeving. Ook zijn er voor de segmenten MKB, GO en ZVP vaste aanspreekpunten aangewezen.

De ANBI-teams stellen hun specifieke kennis ook ten dienste aan het ministerie van Financiën en Persblauw. Het ANBI-team wordt regelmatig door die dienstonderdelen gevraagd om input te leveren op vragen van de Tweede Kamer en voor vragen van de pers.

De afstemming met de vaktechnische lijn vindt plaats via de vaco IH/ANBI kantoor MKB/Eindhoven en lavaco IH/S&E/ANBI. Afstemming met de kennisgroep Formeel Recht vindt plaats via de vaco Formeel Recht kantoor GO/Eindhoven. Via deze twee vaktechnische lijnen heeft ANBI indien nodig contact met de afdeling uitvoeringsbeleid van het ministerie van Financiën.

Met de hiervoor genoemde ANBI-wiki wordt de eenheid van beleid en uitvoering (hierna: EBU) geborgd. De wiki wordt permanent actueel gehouden en is raadpleegbaar voor belastingdienstmedewerkers die met ANBI-regelgeving werken.

Toedeling fte:

Werkstroom	F	I	Totaal
Borging EBU	0,3	1,26	1,56

Actiepunten 2019

Naast het actueel houden van de ANBI-wiki wordt in de eerste helft van 2019 de wiki uitgerold binnen MKB, GO/ZVP en MinFin. De wiki wordt ook ingezet om in 2019 de intranetpagina ANBI samen te stellen.

Daarnaast worden de ANBI-procedures gevoerd en wordt vooroverleg gehouden

De I-specialisten gaan in 2019 themagericht ANBI-problematiek inventariseren, bijvoorbeeld naar mogelijk gebruik van constructies bij ANBI's in combinatie met (NSW)-landgoederen. Indien nodig wordt contact opgenomen met CCB.

Een ander actiepunt wordt het opzetten van een IC-plan voor de kwaliteitsbewaking van de processen en werkstromen.

Hoofdstuk 4.0 Vooruitblik naar 2019

Aan de hand van de BI-cijfers over 2017 en de eerste 11 maanden van 2018, wordt hierna per aandachtsgebied en de daarbij horende processen dan wel werkstromen een prognose gemaakt voor 2019. Deze prognose, in combinatie met de overzichten in de hoofdstukken 2 en 3, kan als basis dienen voor de urenplanning 2019.

4.1 Uitvoerende processen

Van onderstaande werkstromen zijn de bestuurlijke informatiecijfers over 2017 en 2018 (januari-november) in een overzicht verwerkt. Op basis van dat overzicht kan een voorzichtige inschatting worden gemaakt met welke aantallen in 2019 rekening gehouden kan worden. Uiteraard met het nodige voorbehoud want er is nu eenmaal geen 'glazen bol'.

Proces/werkstroom	2017	2018 t/m nov.
Aanvragen	3.041	2.439
Vooroverleg	28	28
Bezwaarschriften	167	108
Beroepschriften	9	8

Uit het overzicht blijkt dat de 4 werkstromen een dalende tendens in aantallen laten zien.

Wat de werkstroom 'Klantinteractie' betreft: in 2017 zijn er 583 SBA's en 164 frobo's afgedaan. In 2018 zijn er tot en met september¹⁰ 811 SBA's en 87 frobo's afgedaan. Dat wijst op toename in 2018 ten opzichte van 2017.

Prognose 2019

Op basis voor voornoemd cijferoverzicht is de verwachting dat in 2019:

11, 1

4.2 Toezicht

Het toezicht op de ANBI-status van nieuw opgerichte instellingen is in de loop van 2018 voor het eerst uitgevoerd. De aantallen zijn verantwoord onder 'Toezicht binnen'. Tot nu toe is geen aparte bestuurlijke informatie van deze toezichtsvorm voorhanden.

De meest risicovolle posten, de posten die door MKB zijn gecontroleerd en de reguliere risicoposten zijn in de bestuurlijke informatie 2017 en 2018 gezamenlijk opgenomen onder 'Behandelopdrachten afgedaan'.

De posten die in samenwerking met GO zijn afgedaan door het invullen van behandelmodules GO, zijn verantwoord als posten 'Toezicht binnen'. Ook de ZVP-posten en vermogensfondsen zijn opgenomen onder "Toezicht binnen".

Het risicogericht toezicht op de ex-ANBI's moet in 2019 nog concreet vorm gaan krijgen, zie hiervoor in paragraaf 3.2. In 2018 zijn alle binnen gekomen formulieren Infoplicht in een excelbestand verwerkt en is aan een aantal ex-ANBI's om een nadere toelichting gevraagd op hun formulier. Daaruit zijn geen bijzonderheden voortgekomen.

Van onderstaande vormen van toezicht zijn de bestuurlijke informatiecijfers over 2017 en 2018 (januari-september) in een overzicht verwerkt:

Vormen van toezicht	2017	2018 t/m sept.
Afgedane behandelopdrachten	45	37
Toezicht binnen	88	677
Toezicht publicatieplicht	3.765	6.850 ¹¹

Het ANBI-toezicht is in 2018 heringericht conform het Handhavingsplan ANBI 2018 en volgende jaren. Uit het vorenstaande komt naar voren dat de bestuurlijke informatie nog daaraan aangepast moet worden. In januari 2019 is daarvoor een overleg gepland.

Met ingang van 1-1-2019 worden de werkvoorraden toezichtsposten, uitgesplitst in toezicht binnen 'herbeoordeling aanvraag', toezicht risicoposten en behandelmodules GO bijgehouden. Tevens wordt het onderhanden werk daarvan en de afgedane posten inzichtelijk gemaakt. Met GO is er een sjabloon gemaakt om de voortgang in het afdoen van de behandelmodules te monitoren.

Prognose 2019

Op basis voor voornoemd cijferoverzicht en hetgeen hiervoor is beschreven over het toezicht, is de verwachting dat in 2019:

¹⁰ Cijfers over oktober en november 2018 waren nog niet voorhanden ten tijde van het schrijven van het plan.

¹¹ Betreft het aantal tot en met november.

11, 1

De resultaten uit het toezicht op toezicht in de vorm van 'toezichtsproducten', is lastig concreet te maken. Essentieel is wel dat het toezicht op toezicht uitgeoefend gaat worden en dat verslaglegging daarvan plaatsvindt.

4.3 Borging ANBI-kennis en eenheid van beleid en uitvoering

Prognose 2019

Ook in 2019 worden de contacten met de kennisgroepen en MinFin onderhouden en worden de procedures gevoerd. Tevens zullen I-medewerkers thema-onderzoeken voorbereiden, 10, 2d

10, 2d

De wiki wordt permanent actueel gehouden en in de eerste helft van 2019 uitgerold in de segmenten MKB, GO/ZVP en bij MinFin.

Een ander actiepunt wordt het opzetten van een IC-plan voor de kwaliteitsbewaking van de processen dan wel werkstromen.

Hoofdstuk 5 Ontwikkelingen 2019

5.1 Keten S&E en overgang ANBI naar MKB

ANBI maakt onderdeel uit van de keten S&E. Dat betekent dat één M2-teamleider deelneemt aan het ketenoverleg en dat vernieuwingsprocessen onder de keten vallen. Conform het DT-besluit over de inrichting van de ketens blijft dat ook zo als ANBI overgaat naar MKB. Overigens is de datum van overgang naar MKB nog niet vastgesteld.

5.2 Voorbereiding Winterbrief

In het overleg tussen de staatssecretaris en de Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie (SBF) op 23 mei 2018 is afgesproken dat de SBF en het Ministerie van Financiën (Fin) in de tweede helft van 2018 zich in een gezamenlijke werkgroep zullen buigen over de uitwerking van onderwerpen uit de kabinetsreactie inzake evaluatie van de giftenaftrek en het ANBI-stelsel. Daarbij is afgesproken eerst de uitkomsten van het overleg over de kabinetsreactie met de Tweede Kamer (AO) af te wachten, die richtinggevend is voor het vervolg. Het AO plaatsgevonden op 20 juni en het vervolgoverleg op 28 juni jl. Daarbij zijn vijf moties ingediend. Op 3 juli jl. hebben de stemmingen over de moties plaatsgevonden. Er zijn vier moties aangenomen. De staatssecretaris heeft over een aantal onderwerpen een 'Winterbrief' toegezegd, die uiterlijk in maart 2019 aan de Tweede Kamer wordt aangeboden.

De toezeggingen van de staatssecretaris en aangenomen moties zijn in de tweede helft van 2018 en in januari 2019 onderzocht. Daartoe is een projectgroep opgericht. De kern van het project is na te gaan of bepaalde ideeën of denkrichtingen die in deze moties en toezeggingen naar voren zijn gekomen, binnen de giftenaftrek en / of de ANBI & SBBI regelingen kunnen leiden tot een verbetering in de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid, een verhoogde geeffbaarheid van de belastingplichtige of een algemene complexiteitsreductie. De resultaten van het onderzoek naar deze thema's worden in sjablonen verwerkt. Die gaan de basis vormen voor de zogenaamde Winterbrief. MinFin is de trekker van projectgroep.

Voor het ANBI-stelsel worden 11 onderwerpen onderzocht. Het ANBI heeft haar input aan 8 onderwerpen geleverd. De planning is dat eind januari de onderzoeken afgerond moeten zijn, inclusief de afstemming met de SBF. De uitkomst van het overleg in de Tweede Kamer wordt afgewacht. Die uitkomst kan leiden tot herprioritering van de actiepunten.

5.3 Nieuwe release OAR

Voor 2019 is budget vrijgemaakt voor een uitgebreide release van de applicatie OAR, te weten:

- onderhoud 200 dagen;
- MKM 80 dagen;
- Integreren TV-ANBI 500 dagen (vanuit MIV).

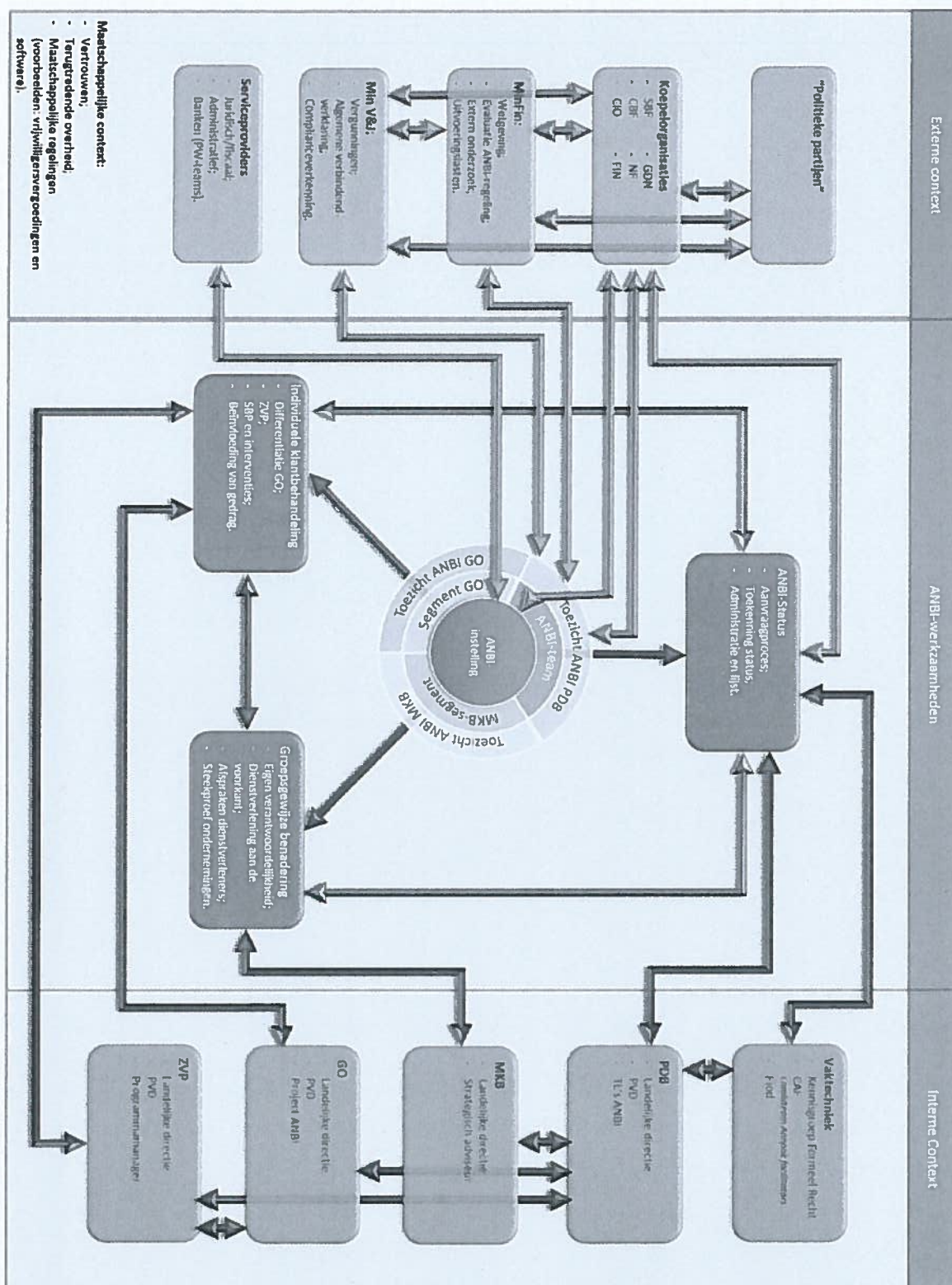
Het punt is dat nu nog niet zeker is of er ook 'handjes' zijn om de release uit te voeren. Mocht het doorgaan, waar op aangestuurd wordt, dan zal dat capaciteit vergen van de uitvoering.

5.4 Uitbreiden toezicht

De ANBI-status kent ook een faciliteit (een teruggaafregeling) voor de Energiebelasting. In 2017 is er op verzoek of na bezwaar aan ca. 2.370 ANBI-instellingen in totaal ruim 17 miljoen euro aan teruggaven verleend (over 2014, 2015 en 2016 circa 1 miljoen minder). Over de jaren 2012 en 2013 bedroegen de jaarlijkse teruggaven respectievelijk 34,4 en 46,4 miljoen euro. Het fiscale risico is het verlenen van de teruggaaf terwijl de ANBI-status van de instelling onterecht is.

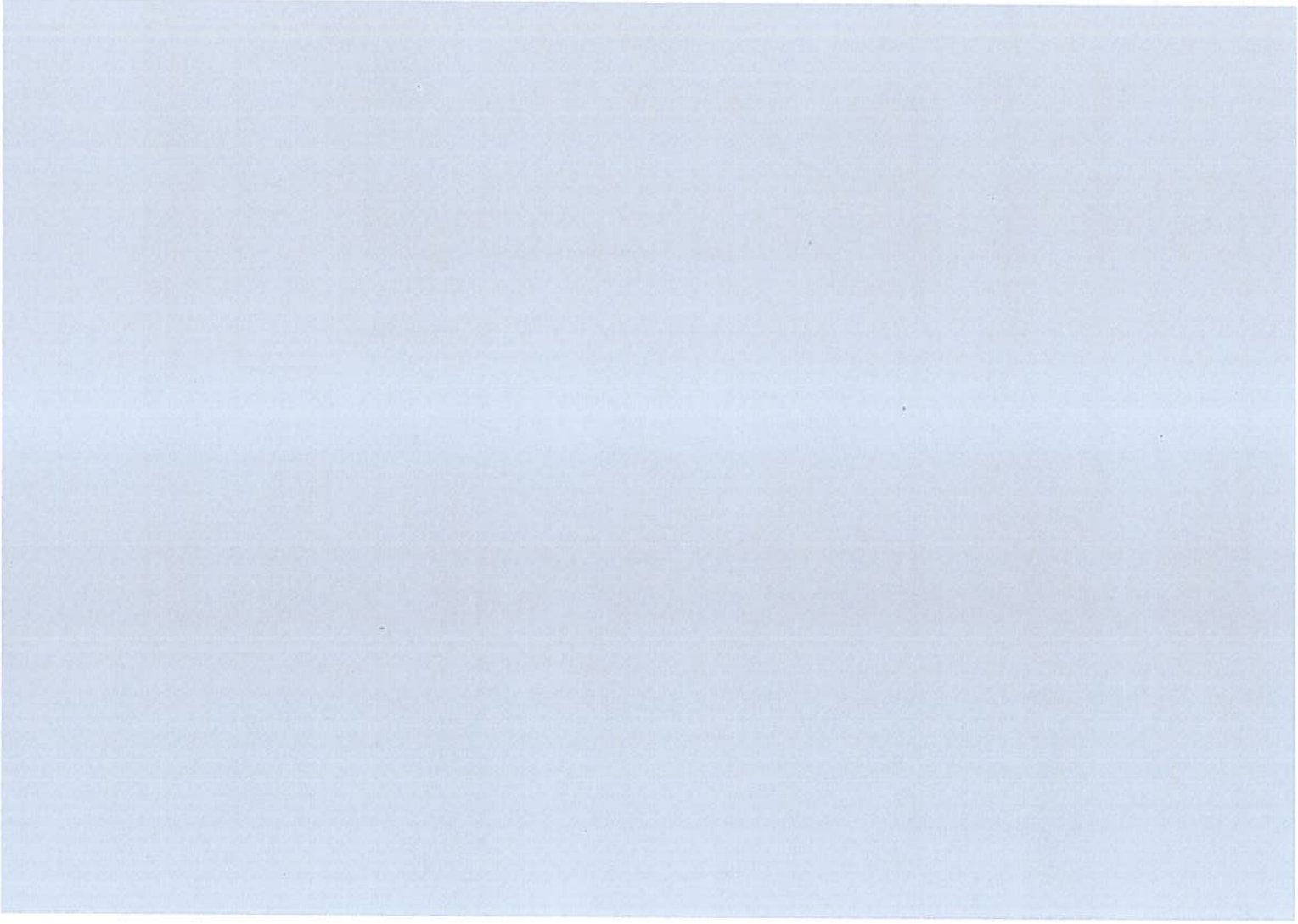
10, 2.d en g

Bijlage 1: Overzicht stakeholders

THE
CITY OF
NEW YORK
COUNTY OF
NEW YORK
IN SENATE
JANUARY 1, 1901
REPORT
OF THE
COMMISSIONER OF
THE LAND OFFICE
IN RESPONSE TO
A RESOLUTION
PASSED BY THE SENATE
MAY 1, 1899
AND
A RESOLUTION
PASSED BY THE SENATE
MAY 1, 1900

Verslag Bespreking Toezicht op Toezicht

Datum: 5 februari 2019

Locatie: CBF

Aanwezig: [] (CBF), [] (CBF), [] (Belastingdienst),
[] (Belastingdienst), [] (Belastingdienst), []
[] (Belastingdienst)

10, 2e

Inleiding

[] heeft een agenda opgesteld voor het overleg. Deze wordt uitgedeeld. Aan de hand van deze agenda wordt de komende uren gekeken naar de volgende onderwerpen:

Agenda

1. Kennismaking
2. Aanstaande vertrek []
3. Introductie toezicht CBF
4. Casussen toezicht- op- toezicht
5. Werkingssfeer Erkenningsregeling en ANBI
6. Rondvraag

1. Voorstelronde

Allereerst vindt er een voorstelronde plaats. [] geeft aan manager toezicht bij het CBF te zijn. [] heeft een historie in de accountancy. [] is na zijn studie aan de slag gegaan bij het CBF als auditor en is betrokken bij de werkgroep Commissie Normstelling. [] geeft aan te stoppen als teamleider bij ANBI met ingang van 1 maart 2019, [] gaat zijn taken overnemen en is daarom aanwezig bij dit overleg. [] geeft aan over een jaar ook te stoppen bij het ANBI team. [] is aanspreekpunt namens het ANBI-team voor het convenant.

2. Aanstaande vertrek []

Zoals bij de voorstelronde besproken, zal [] met ingang van 1 maart 2019 stoppen als teamleider bij ANBI. [] gaat aan de slag als teamleider schenk- en erfbelasting in Rotterdam en blijft in dat opzicht binding houden met de goedbedoelensector. [] wordt met ingang van deze datum teamleider ANBI. [] is momenteel teamleider bij mkb.

3. Introductie toezicht CBF

Drie jaar geleden was het keurmerk op een hoogtepunt. Nu is er de erkenning in plaats van het keurmerk. De normen worden niet meer vastgesteld door het CBF, maar door een onafhankelijke commissie. De erkenning is een succes, met name kwantitatief. Er zijn nu ongeveer 575 instellingen erkend. Er zit voornamelijk een groei in de categorieën a en b (de kleinere instellingen). De potentie zit in categorie c en d. [] icht toe dat de erkenning gebaseerd is op solidariteit. Dit betekent dat de grote instanties betalen voor de kleine instanties. Financieel is dit een uitdaging. CBF heeft een begroting van 1,8 miljoen, de inkomsten bestaan grotendeels uit bijdragen van de erkenninghouders, daarnaast krijgt het CBF subsidie van J&V. Het CBF heeft ook een informatieve functie: gekeken wordt naar de trends in de sector.

Het reglement en de bijlagen worden uitgereikt. Hoe groter een instelling is qua baten, hoe zwaarder de normen zijn waar een instelling aan moet voldoen. Organisaties A en B betalen een bijdrage van € 250, dit geeft onvoldoende inkomsten. Ongeveer 15% van de organisaties haalt de normen niet, zoals onder andere op het gebied van governance en beleidsplan. Waarom hebben deze organisaties de erkenning nodig? Een voorbeeld uit de praktijk is dat de bank vraagt om de erkenning van een goedbedoelen organisatie bij het openen van een rekening.

☐ geeft aan dat het convenant met de paragraaf toezicht op toezicht belangrijk is. Vanuit de Belastingdienst zijn we aanwezig om te beoordelen of het CBF doet wat ze zouden moeten doen. Controleert het CBF conform haar eigen protocollen? De vraag die hier centraal staat is of de risico's anbi-technisch zijn afgedekt. Er zal een verslag gemaakt worden van de vier posten welke zijn aangedragen om nader te bespreken. 'Learning by doing' staat vandaag centraal.

4. Casussen toezicht- op toezicht

a. 67 AWR

In 2018 heeft er bij deze post een initiële toetsing plaatsgevonden, waarvan een rapportage is gemaakt. Deze rapporten worden niet uitgewisseld. ☐ laat dit rapport zien. Er wordt een batenoverzicht gemaakt om te bepalen in welke categorie de post valt. De normen waar de instelling niet aan voldoet worden beschreven. Bekeken wordt of er klachten over de instelling zijn ontvangen. De auditor voert een deskresearch uit. Er wordt naar de documenten gekeken en beoordeeld op sterke punten en aandachtspunten. Rapport is ontwikkelgericht. In principe vindt er telefonisch contact plaats met de instelling. Mocht nader onderzoek nodig zijn, dan gaat het CBF naar de instelling toe. De auditor vult het sjabloon op eigen wijze met voorlopige bevindingen. De auditor doet verslag in de kennisvergadering. ☐ is hierbij aanwezig.

☐ licht toe dat tijdens een telefoongesprek vaak al binnen 10 minuten een redelijk beeld ontstaat over een instelling. ☐ geeft aan dat deze post is uitgezocht vanwege 10, 2d

10, 2d ☐ Voor ANBI is dit een aandachtspunt.

Het rapport is volgens ☐ ontwikkelgericht opgesteld. Na 5 maanden zijn eventuele omissies vaak hersteld.

☐ geeft aan dat de doelstelling in casu ziet op zorg en onderwijs en in beginsel kwalificeert als algemeen nuttig. Vervolgens dient gekeken te worden wat de instelling feitelijk doet. Ze kopen spullen in en verschepen deze spullen. Ook dient gekeken te worden naar de bestuurssamenstelling en de overige ANBI voorwaarden. Punt van aandacht is hier dat we ervan overtuigd raken dat de gelden ook daadwerkelijk daar terecht komen. ☐ licht toe dat we goed letten op de bestedingen van een instelling. In casu worden de producten waarschijnlijk in Nederland ingekocht en vervolgens verscheept. ☐ wijst op arrest van de Hoge Raad waarin de Hoge Raad aangaf aan dat het niet altijd mogelijk is om facturen uit bijvoorbeeld een oorlogsgebied te verkrijgen om daarmee de bestedingen te bewijzen. ☐ geeft aan aanknopingspunten te willen zien zoals bewijs van verscheping. We moeten zien dat de activiteiten van de instelling gericht zijn op het nastreven van het doel (voor tenminste 90%).

☐ geeft aan in de jaarcijfers te zien dat er inkomsten zijn en er spullen worden gekocht. Onder punt 4 'doelrealisatie' van de rapportage wordt gewaarborgd dat het doel ook wordt bereikt.

☐ geeft aan dat beoordeeld wordt wat de bestuurder zelf vertelt. Als dit niet goed voelt, er geen consistent geheel is, wordt er in gesprek gegaan met ☐ Als het niet consistent wordt, dan krijgt de instelling een negatief advies.

☐ concludeert dat 'algemeen belang' het belangrijkste punt is. ☐ bevestigt dit en geeft aan dat het in procedures enkel om de vragen gaat of het algemeen belang rechtstreeks wordt beoogd en of het algemeen belang voor ten minste 90% wordt gediend. Het gaat niet om herstelbare omissies zoals aanpassen website.

☐ vraagt zich af of de stukken zoals bewijs verscheping opgevraagd worden door de Belastingdienst. ☐ geeft aan dat er bij toezicht verwacht wordt dat er verder onderzoek wordt gedaan naar transport etc.

[] wijst erop dat het CBF een handleiding heeft bij de normering waaruit blijkt welke stappen worden doorlopen. Deze is bekend bij de Belastingdienst. [] geeft aan dat het CBF naar de normen kijkt. De jaarcijfers en het beleid worden bekeken. Er wordt niet over de grens gekeken. Belastingdienst vraagt bij soortgelijke gevallen na een tijdje soms documenten op (bv transportdocumenten). [] laat het erkenningspaspoort zien. Hieruit blijkt bijvoorbeeld hoeveel procent van de bestedingen in het algemeen belang zijn. Van de bestedingen moet 90% ten goede komen aan het algemeen belang. Er wordt niet gekeken naar het 'totaalbedrag' omdat de instelling ook kosten heeft.

[] merkt op dat deze post pas sinds 2018 erkend is en dus nog niet gecontroleerd is. [] geeft aan dat er pas volgend jaar weer een toetsing zal plaatsvinden. De initiële toets heeft plaatsgevonden in 2018. Daarna volgt een tussentijdse toets. Er wordt een reflectie-vragenlijst gestuurd. De auditor pakt op waar de risico's zitten.

b. 67 AWR

In 2017 heeft de initiële toetsing plaatsgevonden en in 2018 de tussentijdse toetsing. [] laat de rapportage van de tussentijdse toets zien. De instelling valt onder categorie a. De inleiding staat ook in het erkenningspaspoort. De tussentijdse toets is gebaseerd op de risicomatrix. Gekeken wordt naar vragen zoals: Is de instelling erkend in het oprichtingsjaar? Staan er nog afspraken open naar aanleiding van eerdere toetsing? In casu staat als opmerking vermeld dat er geen jaarrekening 2017 is. Inmiddels is hier aan voldaan. Ook wordt er onder andere gekeken naar de continuïteit van de instelling. De tussentijdse toetsing is risicogericht toezicht. De toetsing vindt ieder jaar plaats en een verdieping is afhankelijk van de 'vinkjes'.

Eén van de controlepunten ziet op beperkte baten en reserves (continuïteit). [] geeft aan dat een continuïteitstoets relevant is maar vraagt naar het belang voor de erkenning. [] geeft aan dat het geen norm is, maar een signaalfunctie. [] geeft aan dat indien er iets oplicht er vaak ook ergens anders iets mis is.

10, 2d

[] wijst in dit verband op het fenomeen 'look-a-likes'. Er worden vaak hoge kosten gemaakt voor werving vanwege bijvoorbeeld mailings. Van deze instellingen is inmiddels grotendeels de ANBI-status ingetrokken.

10, 2d

Gevraagd wordt hoe de termijnen worden bewaakt. Naast de auditors (8 personen) is er een persoon in dienst die dat voor rekening neemt. [] heeft tweewekelijks een gesprek met de auditors. Indien een post te lang loopt (langer dan 3 tot 4 maanden) dan wordt deze besproken in de erkenningsvergadering en eventueel onder verscherpt toezicht gesteld.

Uit de risicoanalyse is gebleken dat de helft van de posten getoetst moeten worden, van de 250 posten moeten er nog 70 worden getoetst.

[] vraagt of er ieder jaar een globale toets plaatsvindt. [] geeft aan dat uit de tussentijdse toets blijkt of er eventuele risico's zijn. Indien geen risico, dan gaat de post door en hoeft er verder niet getoetst te worden. Indien er wel risico's zijn, dan wordt deze post verder behandeld door een auditor. Indien er iets mis zou zijn bij een instelling dan zou dit proactief gecommuniceerd moeten worden naar het CBF. [] concludeert dat alle instellingen onder toezicht staan. Of er vervolgens verdieping plaatsvindt, hangt af van de signalen.

c. 67 AWR

De instelling voldeed volgens de initiële toetsing aan bijna geen van de normen. [] vraagt of er dan iets misgegaan is bij de aanvraag. [] geeft aan dat er bij het CBF een aanvraag ingediend kan worden zonder dat er nadere stukken worden bijgevoegd. [] geeft aan dat er een checklist ingevuld moet worden. Indien de aanvraag is ingediend, neemt het CBF de aanvraag in behandeling. De aanvraag kan 6 maanden tot een jaar aangehouden worden om alle gebreken te herstellen. In casu is de post niet meteen na aanvraag erkend.

67 AWR

In casu zien we een hoge bestemmingsreserve. [] merkt op dat duidelijk moet blijken waarvoor deze gelden worden aangehouden.

[] geeft aan dat de uitkomst van het gesprek wordt vastgelegd. Er geldt hier het 4-ogen-principe.

5. Werkingsfeer Erkenningsregeling en ANBI

Gebleken is dat een medewerker van de Belastingdienst een controle heeft ingesteld bij 67 AWR, terwijl deze erkend is. Op het moment van starten onderzoek was de post nog niet erkend door CBF, althans de Belastingdienst heeft de erkenning in oktober 2018 niet gezien. Ten tijde van de controle is gebleken dat de post recentelijk was erkend door CBF. Er is toen gebruik gemaakt van het toezicht wat al door het CBF was uitgeoefend en daarmee was de controle afgerond.

[] vraagt zich af hoe de Belastingdienst omgaat met 67 AWR. Gebleken is dat de Belastingdienst in december 2018 een voornemen tot intrekking heeft gestuurd naar een dergelijke instelling. Deze is niet erkend. [] geeft aan dat een aantal universiteitsfondsen voornemens zijn om de erkenning aan te vragen. [] wil daarom graag weten waarom de Belastingdienst van mening is dat deze instellingen niet als ANBI kwalificeren. [] geeft aan naar deze post te zullen kijken in kader van kennisdeling. Hier wordt nog op teruggekomen.

[] haalt het gezamenlijke aanvraagproces aan. Er is sprake van één-loket-gedachte. Het CBF geeft bij ANBI aan dat de erkenning van de instelling is aangevraagd. Hiermee kan het ANBI team signaleren dat het een bijzondere post is.

[] geeft aan dat het de intentie is om elkaar te versterken. Indien een instelling bij ANBI binnen komt, dan dient het systeem te attenderen op de erkenning. [] geeft aan dat zij een toetsing

doen en dan de post doorzetten naar ANBI. [] geeft aan dat het gezamenlijk aanvraagproces er zo uitziet dat ANBI op basis van de initiële toets een bericht krijgt van CBF. De aanvraag wordt dan niet meer getoetst behalve op de punten algemeen belang (90%) en integriteit.

6. Rondvraag

Geen verdere vragen/ opmerkingen voor de rondvraag. De volgende afspraken zijn gemaakt:

- Dienstverlening website Belastingdienst terugkoppelen;
- 67 AWR [] bekijken en terugkoppelen
- Nieuwe afspraak inplannen in het kader van kennisdeling/ delen van informatie. Deze bijeenkomst zal plaatsvinden in De Knoop Utrecht en 2 tot 3 uur duren.

Projectnummer	1185
Projectnaam	Handhaving ANBI's
Projectleider	10, 2e
Rapportageperiode	1 januari 2018- 31 december 2018
Datum rapportage	14 januari 2019

Projectuitgangspunten, wat wordt met het project beoogd?

Met het project 1185 Handhaving wordt beoogd op een zo efficiënt en effectief mogelijke manier toezicht te houden op alle actieve ANBI's (45.000) middels integrale boekenonderzoeken. Op jaarbasis is 10,2d toegekend aan de kantoren die meewerken aan dit project. De uren zijn opgenomen in het werkplan MKB. Het betreft een beperkt aantal satellietkantoren

10-2g

Posten worden geselecteerd door het ANBI-team met behulp van de Risico Analyse Tool (RAT) en zijn in 2 delen uitgegeven. Het eerste deel in februari en het tweede deel in september. Controleopdracht:

Volledig onderzoek voor alle middelen en ANBI-status.

Indien belastingplichtige niet beschreven is voor een middel dan mogelijke belastingplicht voor dat middel beoordelen. Aankondigen voor controle boekjaar 2016, indien 2017 binnen is voor alle middelen dit jaar als controlejaar nemen. Onderzoeken zijn op F-niveau.

Van alle posten is per kantoor een zip-mapje gemaakt dat is via mail beschikbaar gesteld aan de kantoren. In dit mapje staat per post op welke indicatoren van de Risico Analyse Tool (RAT) dat ze gescoord hebben. Daarnaast staan er wat aantekeningen van opvallende zaken/risico's die bij de selectie van de onderzoeken geconstateerd zijn. Deze graag meenemen in het onderzoek. Verder verloopt aanpak onderzoek via CAB en handboek controle.

Stand van zaken resultaten, bent u tevreden met de voortgang van het project? :

In het project zien we dat er veel verschil is tussen de diverse kantoren. De kantoren

10-2g

10-2g

	Planning		Realisatie		OHW		project totaal 2018	
	Aantal	Uren	Aantal	Uren	Aantal	uren	Aantal	uren
10-2g	2	160	2	408	0	0	2	408
	17	1360	6	638	14	855	20	1493
	15	1200	0	0	8	258	8	258
	12	960	7	661	5	261	12	922
	12	960	4	225	11	368	15	593
	12	960	4	207	2	119	6	326
	10	800	4	130	1	0	5	130
	8	640	1	8	11	368	12	376
	12	960	9	334	9	1451	18	1785
	100	8000	37	2611	61	3680	98	6291

10-2g

** Er is een overloop met onderzoeken die in 2017 uitgezet zijn in de pilot RAT. Hierdoor is er een verschuiving van uren en aantallen in het OHW. Niet alle afgedane onderzoeken dus in 2018 verstrekt. Daardoor zijn enkele onderzoeken 2018 later begonnen en nu nog in het OHW opgenomen. Kantoor 10-2g heeft in het OHW ook al onderzoeken voor 2019 opgenomen.

Het succes van Project 1185 staat of valt met de selecties die gemaakt worden uit de RAT. De uitkomsten van de onderzoeken zeggen dus ook iets over de effectiviteit van de RAT. Ik heb een analyse uitgevoerd op de uitkomsten van de onderzoeken. De analyse laat het volgende beeld zien:

Correctie IH	€ 1.437.948
Correctie Vpb	€ 185.000
Correctie OB	€ 26.596
Correctie LH	€ 8.768
Waardeafspraken	€ 6.733.458
Boete	€ 4.250
Totaal	€ 8.396.020
Middelcorrecties*	7x
Intrekking ANBI-status*	6x
Intrekking cultuur-status*	1x
ANBI-status onder voorwaarde*	13x
Herstel formele gebreken*	6x
Opheffen stichting*	2x
Fiscale afspraak OB/IH*	3x
Geen enkel gevolg	2x
Onbekende uitslag	1x

* een aantal ANBI's scoren op meerdere onderdelen en zijn dus vaker meegenomen in het aantal keer dat een correctie/afpraak zich voordoet.

Actuele risico's / knelpunten / genomen maatregelen:

10-2g

Attentiepunten voor de opdrachtgever:

- Zorgen dat de toegezonden onderzoeken door de plv directeuren doorgezet worden aan een projectverantwoordelijke op het kantoor;
- Zorgen dat bestuurlijke informatie te allen tijde beschikbaar is voor de projectleider;
- In het werkplan niet alleen uren en aantallen opnemen maar deze ook verbijzonderen naar functiegroep. Hierdoor zullen tekorten aan medewerkers en teveel aan toebedeeld werk reeds bij de planning naar voren komen en kan er eerder bijgestuurd/bijgesteld worden.

Leercirkel

Doordat we al 3 jaar met vaste satellietkantoren en medewerkers werken zien we dat de leercirkel zich sluit. De meeste veldtoeters hebben bij het uitvoeren van de onderzoeken minder begeleiding nodig. We zien wel dat zij het op zich nemen door andere medewerkers van het kantoor te betrekken bij de onderzoeken en in te werken in de ANBI-problematiek. De medewerkers zijn enthousiast doordat ze onderzoeken krijgen die er toe doen, gedegen onderzoek kunnen en mogen doen en maatschappelijk relevante problemen oplossen.

Wordt het beoogde resultaat op tijd en op basis van het vastgestelde plan behaald?

Bij de boekenonderzoeken die uitgevoerd zijn zien we dat 95% scoort. Hierbij kan een onderverdeling gemaakt worden in de ernst van de geconstateerde correcties/intrekkingen en formele gebreken. In 40% is er sprake van ernstige gebreken en correcties/intrekking status, in 37% van forse gebreken die direct hersteld moeten worden om de status te kunnen behouden en in 11% zijn er milde gebreken die reeds tijdens het onderzoek hersteld zijn of waarvoor afspraken gemaakt zijn voor de toekomst. Dit voldoet aan de eisen die gesteld worden aan de RAT met betrekking tot het selecteren van de juiste onderzoeken.

Qua aantallen is het resultaat absoluut niet gehaald. Het project is voor 2018 afgerond en kan niet meer bijgestuurd worden. Ik neem de conclusie wel mee voor 2019 waarin weer dezelfde aantallen opgenomen zijn in het werkplan.

Vooruitblik

In 2019 strakker sturen op het oppakken van de onderzoeken (aantallen en uren realiseren volgens de planning), verder aanscherpen van de selecties door de RAT (percentage goed geselecteerde onderzoeken verder verhogen).

Projectnummer	1185
Projectnaam	Handhaving ANBI's
Projectleider	10, 2e
Rapportageperiode	1 januari 2019- 30 april 2019
Datum rapportage	6 mei 2019

Projectuitgangspunten, wat wordt met het project beoogd?

Met het project 1185 Handhaving wordt beoogd op een zo efficiënt en effectief mogelijke manier toezicht te houden op alle actieve ANBI's (45.000) middels integrale boekenonderzoeken. Op jaarbasis is 10, 2d toegekend aan de kantoren die meewerken aan dit project. De uren zijn opgenomen in het werkplan MKB. Het betreft een beperkt aantal satellietkantoren 10, 2g). Posten worden geselecteerd door het ANBI-team met behulp van de Risico Analyse Tool (RAT). Begin dit jaar waren er nog onderzoeken onderhanden danwel op voorraad. Wanneer kantoren nieuwe onderzoeken kunnen plaatsen worden deze uitgegeven. Bij het ANBI wordt de voorraad onderzoeken beheerd, om zo in te kunnen spelen op de actualiteit. Door de voorraad niet bij de kantoren te leggen zijn we in staat bij een uitvraag van onderzoeken de posten met de meest actuele prioriteit uit te geven.

Stand van zaken resultaten, bent u tevreden met de voortgang van het project? :

In het project zien we dat er minder verschil in voortgang is tussen de diverse kantoren dan vorig jaar. Op dit moment in het jaar zou 33% van de onderzoeken gerealiseerd moeten zijn om de planning te halen. Gezien de vakantieperiode zou het de voorkeur hebben dat men iets voorloopt omdat in juli/augustus minder onderzoeken afgedaan worden. Ook nu zijn de steekproefposten 2019 voor veel kantoren een belemmerende factor. Daar is de deadline gesteld op 1 juli waardoor de volledige controle capaciteit daar op ingezet wordt. Voor de meeste kantoren zijn er dus geen zorgen dat de planning niet gehaald wordt. Einde van het 2^e en 3^e + 4^e trial kan de focus op de kantoren verschoven worden naar onder andere de ANBI-onderzoeken.

10, 2g

De voortgang per 26-4-2019

	Plan	Real	In %	OHW	In %	Voorraad
10, 2g	12	7	58%	10	83%	1
	13	3	23%	3	23%	0
	16	4	25%	4	25%	1
	13	2	15%	9	69%	0
	10	1	10%	2	20%	0
	6	0	0%	6	100%	0
	9	5	56%	12	133%	0
	12	2	17%	7	58%	0
Eindtotaal	91	24	26%	53	63%	3

Het succes van Project 1185 staat of valt met de selecties die gemaakt worden uit de RAT. De uitkomsten van de onderzoeken zeggen dus ook iets over de effectiviteit van de RAT. Ik heb een analyse uitgevoerd op de uitkomsten van de onderzoeken. De analyse laat het volgende beeld zien:

Correctie IH	€	0
Correctie Vpb	€	0
Correctie OB	€	74.606
Correctie LH	€	89.841
Waardeafspraken	€	1.141.000
Boete	€	6.969
Erfbelasting	€	110.000
Totaal	€	1.422.416
Middelcorrecties*		6x
Intrekking ANBI-status*		3x
Intrekking cultuur-status*		0x
ANBI-status onder voorwaarde*		7x
Herstel formele gebreken*		7x
Opheffen stichting*		0x
Fiscale afspraak OB/IH*		1x
Geen enkel gevolg		2x
Onbekende uitslag		1x

* een aantal ANBI's scoren op meerdere onderdelen en zijn dus vaker meegenomen in het aantal keer dat een correctie/afpraak zich voordoet.

Actuele risico's / knelpunten / genomen maatregelen:

10, 2g

Attentiepunten voor de opdrachtgever:

- Het lijkt soms of relatief kleinere en bijzondere projecten zoals dit project wel opgenomen worden in het werkplan van de kantoren maar dat sommige kantoren minder prioriteit hechten aan dit project. Is er een manier om een (nadere) prioritering mee te geven aan de landelijke projecten waardoor deze in ieder geval vóór de lokale projecten gerangschikt worden? Wellicht is dit al het geval maar is dit bij mij niet bekend.
- Zorgen dat de ontwikkeling en het onderhoud van de Risico Analyse Tool (RAT) geborgd is binnen de organisatie. Is een zeer waardevolle tool die nog zou kunnen profiteren van ontwikkelingen op het gebied van AI.

Leercirkel

- We zien dat we nog een ontwikkeling door kunnen maken met betrekking tot de rapportage van de onderzoeken. Er wordt op dit moment gewerkt aan de ATB ANBI. Deze wordt opnieuw ontwikkeld zodat deze past in de opzet van Caseware. In dit kader wordt er ook gewerkt aan standaard tekstblokken voor de rapportage en hyperlinks naar de WIKI waardoor ANBI-regelgeving en ontwikkelingen direct te raadplegen zijn.
- De huidige satellietkantoren werken steeds zelfstandiger. Wanneer ATB ANBI verbeterd is en draait met de beoogde rapportagefunctie dan zou het mogelijk zijn om een extra kantoor te werven als satelliet kantoor. Dit vraagt wel extra begeleiding van de kantoorbegeleiders van het ANBI-team. Er zal dus gekeken moeten worden of dit past binnen hun werkpakket alvorens we hiermee starten.

Wordt het beoogde resultaat op tijd en op basis van het vastgestelde plan behaald?

Bij de boekenonderzoeken die uitgevoerd zijn zien we dat 91% scoort. Hierbij kan een onderverdeling gemaakt worden in de ernst van de geconstateerde correcties/intrekkingen en formele gebreken. In 60% is er sprake van ernstige gebreken en correcties/intrekking status, in 20% van forse gebreken die direct hersteld moeten worden om de status te kunnen behouden en in 20% zijn er milde gebreken die reeds tijdens het onderzoek hersteld zijn of waarvoor afspraken gemaakt zijn voor de toekomst. Dit voldoet aan de eisen die gesteld worden aan de RAT met betrekking tot het selecteren van de juiste onderzoeken.

Qua aantallen zitten we op 26% van de jaarmoot. Op dit moment is er nog geen enkele reden dat de planning niet gehaald zou worden, dit is ook niet aangegeven door de kantoren. Ook op basis van het OHW zou de planning, op een uitzondering na, gehaald moeten worden. Hierbij is sturen zoals aangegeven bij knelpunten/maatregelen een must.

Vooruitblik

In het tweede traal de kantoren goed blijven begeleiden en sturen op het afdoen van het OHW.

10, 2g